

د اسلام دريم خليفه،

جليل القدر صحابي،

عثمان ابن عفان رضي الله عنه

مبارک سيرت

د خپرو لو شميره: ..... (۳)

Ketabton.com

ليکوال: حبل الله (المتين)

کال: ۱۳۹۸ لمريز

کتاب پڙندنه:

نوم: د عثمان ابن عفان (رضي الله عنه) سيرت.

ليکوال اور اټولوونکی: حبل الله (المتين).

ژباړن: خپله ليکوال.

ټايب: حبل الله (المتين)

ډيزاين او PDF: N. RASOOLI

کال: ۱۳۹۸ هجري لمريز

د خپرولو شميره: (۳)

فهرست

صفحه	عنوان:
(۱)	د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت اوله برخه:
(۱)	د نسب شجره يې:
(۲)	د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت دويمه برخه:
(۲)	عثمان (رضي الله عنه) ته ذين النورين ولي وايي:
(۴)	د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت دريمه برخه:
(۴)	د عثمان (رضي الله عنه) حبشې ته دويم ځل هجرت:
(۷)	د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت څلورمه برخه:
(۷)	د رقيه (رضي الله عنها سره نکاح):
(۹)	د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت پنځمه برخه:
(۱۱)	د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت شپږمه برخه:
(۱۱)	د عثمان (رضي الله عنه) د ميرمني رقيه بي بي وفات:
(۱۲)	د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت اوومه برخه:
(۱۲)	د تبوک غزا ته د مجاهدينو تيارول:
(۱۵)	د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت اتمه برخه:
(۱۹)	د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت نهمه برخه:
(۱۹)	د ابوبکر صديق (رضي الله عنه) خلافت، باران نه کيدل او د عثمان (رض) صدقات:
(۲۱)	د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت لسمه برخه:
(۲۱)	د عثمان (رضي الله عنه) کوهی:
(۲۳)	د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت يو لسمه برخه:
(۲۳)	د عثمان (رضي الله عنه) فضایل:
(۲۵)	د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت دولسمه برخه:
(۲۵)	د حديبي صلحه:
(۲۷)	د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت ديارلسمه برخه:
(۲۷)	د رسول الله (صلى الله عليه وسلم) خوب ليدل:
(۲۸)	د صلحي د شرايطو متن ليک:
(۲۸)	معاهدي شرطونه:
(۲۹)	د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت څوارلسمه برخه:
(۲۹)	مکه مکرمه کې د عثمان (رضي الله عنه) ملاقاتونه:
(۳۲)	د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت پنځلسمه برخه:
(۳۲)	د عثمان (رضي الله عنه) سخاوت:
(۳۳)	د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت شپاړسمه برخه:

○○○ د عثمان ابن عفان رضي الله مبارك سيرت ○○○

- (۳۳) ..... په عثمان (رضي الله عنه) باندې د جنت زيری: .....
- (۳۴) ..... د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت او ولسمه برخه: .....
- (۳۶) ..... د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت اتلسمه برخه: .....
- (۳۶) ..... په اخيستو او خرڅولو کې اسانتياوې: .....
- (۳۷) ..... د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت نورلسمه برخه: .....
- (۳۷) ..... د دين فکر او کرامات: .....
- (۳۹) ..... د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت شلمه برخه: .....
- (۳۹) ..... د عثمان (رضي الله عنه) د شهادت اسباب او د جنت زيری .....
- (۴۱) ..... د عثمان (رضي الله عنه) د شهادت يو ويستمه برخه: .....
- (۴۱) ..... عبدالله ابن سبا څوک وو؟ .....
- (۴۲) ..... د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت دوو ويستمه برخه: .....
- (۴۳) ..... د عثمان (رضي الله عنه) خوارجو باغيانو او دوکه شويو مسلمانانو ته خبرداری .....
- (۴۵) ..... د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت درويستمه برخه: .....
- (۴۵) ..... د محاصرې جاري والی او د صحابه کرامو رضي الله عنهم رايې .....
- (۴۶) ..... د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت څلورويستمه برخه: .....
- (۴۶) ..... عثمان (رضي الله عنه) ولې له خلافته استعفا نه ورکوله؟ .....
- (۴۶) ..... د عثمان (رضي الله عنه) شهادت: .....
- (۴۷) ..... د عثمان (رضي الله عنه) د شهادت پنځويستمه برخه: .....
- (۴۷) ..... د عثمان (رضي الله عنه) د خلافت دوران کې د مختلفو ملکونو فتحه کيدل: .....

د عثمان رضي الله عنه (د سيرت (۱) برخه

نوم: عثمان.

القاب: ابو عبدالله، ذالنورين او كثير الحيا.

عثمان غني رضي الله عنه د پلار نوم عفان ابي القاص الاموي القريشي.

د مور نوم يې: اروى بنت كرز.

د زيږيدلو ځاى مختلف ښودل شوي، مکه يا طائف.

د زيږيدلو نيټه يې ۵۷۲ ميلادي د عام الفيل نه شپږ کاله وروسته يعنې چې ابرهه په مکه مکره د حملې اراده کړې وه شپږ کاله وروسته.

ورونه يې له مور لخوا:

وليد بن عقبه، خالد بن عقبه، عمر بن عقبه، يوازي د مور نه خور آم کلثوم بنت عقبه، خپله خور آمنه بنت عفان.

د عثمان رضي الله عنه بيبيانې:

آم عمر بنت جندب، فاطمه بنت الوليد، رقيه بنت النبي صلى الله عليه وسلم آم، کلثوم بنت النبي صلى الله عليه وسلم، فاخته بنت غزوان، آم بنين بنت عيينه، رمله بنت شيبه او نائله بنت الراشه.

د عثمان رضي الله عنه اولادونه:

عمرو (رضي الله عنه)، خالد (رضي الله عنه)، ابان (رضي الله عنه)، عمر (رضي الله عنه)، مريم،

وليد (رضي الله عنه)، سعيد (رضي الله عنه)، آم سعيد (رضي الله عنها) عبدالله (رضي الله عنه)،

عبدالله الصغير (رضي الله عنه)، عبدالمالك (رضي الله عنه)، عائشه (رضي الله عنها)، آم ابان

(رضي الله عنها)، آم عمر (رضي الله عنها)، آم خالد (رضي الله عنها) ام ريان، آم ابان الصغير (رضي

الله عنها) او اروى (رضي الله عنه).

• عثمان رضي الله عنه له ماشوموالي ډير مهربانه او سخي انسان وو، تجارت سره يې ډيره مينه وه، هميشه به مختلفو ملکونو ته د تجارت لپاره تللو، دومره حياناک وو، چې کافرانو به د بيت الله شريف طواف په لغړه کولو، خو عثمان رضي الله عنه به سترگې ښکته نيولي وي چاته به يې نه کتل او نه به يې خپل عورت ښکاره کولو تر دې چې خپل لباس به يې هم د چا په وړاندې نه بدلولو.

• شرابو نه يې کرکه کوله، د خپل عقل په برکت يې خپل قوم کې اوچت مقام حاصل کړی وو، سخاوت يې د جهالت دور کې هم مشهور وو، هر مسکين، فقير، يتيم او کونډې سره به يې ممکن کومک کولو.

• د عمر (۳۴) کال يې وو چې د شام سفر باندې لاړ وو، عثمان رضي الله عنه خپله فرمايې، چې موږ د شام نه بيرته راروان شو، چې د الزرقا مقام ته راوړسيدو نو قافله مو واپوله چې ارام وکړو، موږ لا اوده شوي نه وو، خو نيم خوبه حالت کې وو چې غيبي اواز مو واوريدو، چې پورته شئ تاسې لا تر

1 - رواه مسلم شريف، والترمزي و ابن ماجه في باب حكاية الصحابة (رض)

اوسه غفلت کې يې او مکه کې نبي عليه سلام مبعوث شوی، عثمان رضي الله عنه، فرمايې ټولو اواز واوریدو خو اواز کوونکی معلوم نه شو.

• نو موږ بیرته قافله بار کړه او روان شو، چې کله مکې ته داخل شو نو تر ټولو اول ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) مخې ته راغې، ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) راته وویل چې عثمانه زه تاسې پسې گرځېدم چېرته ورک وي؟

نو ما ورته وویل: زه خود شام په سفر تللی وم، تجارتي قافله مې اوس راورسیده، ولې خیر شه؟ زما سره دې کوم کار وو؟ نو ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) راته وویل ولې ته نه يې خبر چې څه پېښ شوي؟ عثمان رضي الله عنه فرمايې ما ورته وویل خلکو لاره کې خیر کړم، نو ابوبکر صدیق رضي الله عنه راته وویل نو بیا ستا څه رایه ده ته خو عقلمند انسان يې تا ته دې کار کې سستي نده پکار.

که ستا د محمد (صلى الله عليه وسلم) په باره کې کوم بل نظريې ما خبر کړه، عثمان (رضي الله عنه) وايې ما ورته وویل: زه نه پوهېږم خو تر محمد (صلى الله عليه وسلم) غوره او صادق انسان خو موږ کې بل نشته.

نو دې وخت کې رسول الله (صلى الله عليه وسلم) په همدې لاره تیرېدلو، چې موږ يې وليدلو تشریف يې راوړو او ويې ويل: عثمانه د خیر په کار کې سستي مه کوه او زه يوازې عربو ته نه بلکې ټولې نړۍ ته پیغمبر راستول شوی يم.

• عثمان (رضي الله عنه) فرمايې: نور صبر راڅخه ونه شو او (لا اله الا الله محمد رسول الله) کلمه مې وويله.

عثمان (رضي الله عنه) وايې: بیا مې دواړه د شام د الزرقا مقام اواز په باره کې وویل، چې موږ داسې لوړ اواز واوریدو، چې ټول يې را بیدار کړو خو اواز کوونکی مو ونه لیدو، چې په دې خبره باندې رسول الله صلى الله عليه وسلم او ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) دواړه بيخي زیات خوشحاله شول.

• عثمان رضي الله عنه فرمايې، چې کله زه کور ته لاړم، نو تره یا کاکا مې ابي الحکم خبر شو، چې تا اسلام قبول کړی؛ هغه غاړه کې رسۍ یا پړۍ راته واچولو او ټول بدن يې راته کلک وتړلو، بیا يې راته وویل: تر څو چې دې دغه دیتيم دین نوي پرېخوډې نه دې پرېږدم، عثمان (رضي الله عنه) فرمايې: چې ما ورته وویل: قسم په هغه ذات چې ماته يې هدايت نصیب کړی، چې غوښې مې ټوټه، ټوټه پرې کړې که مې ددې دین نه راوگرزوي.

• نو عثمان (رضي الله عنه) فرمايې: چې کله مې تره ابو الحکم پوی شو چې اراده مې کلکه ده نو بیرته يې خوشې کړم، نو سمدستي دار ارقم ته راغلم چې دې وخت کې فقط ابوبکر صدیق (رضي الله عنه)، علي (رضي الله عنه)، زيد بن حارث (رضي الله عنه) او خدیجه رضي الله عنها مسلمانان شوي وو، چې نارینه وو کې څلورم زه وم.

د عثمان ذين النورين (رضي الله عنه) د سيرت (٢) برخه:

د انس ابن مالک (رضي الله عنه) څخه روايت دی، چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمايلي دي، چې زه به د هغه چا نه څنگه حيا نه کوم چې ملايکې ترينه حيا کوي؟

عثمان رضي الله ته ذی النورين ولي وايي؟

دا ځکه، عثمان رضي الله عنه د رسول الله صلی الله علیه وسلم دوه لورگانې په نکاح کې اخيستې وې، اول يې رقيه (رضي الله عنه) بيا چې کله هغه وفات شوه نو ام کلثوم (رضي الله عنه) يې ورته په نکاح کړه، تفصيل به يې په خپل وخت ذکر شي.

کله چې رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ته معلومه شوه، چې د عثمان (رضي الله عنه) تره ابو الحکم هغه ترلې وه او همدغه وخت نه بعد کافرانو ياسر (رضي الله عنه) او ام ياسر (رضي الله عنه) مور او زوی شهيدان کړل نو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) خپل صحابه راغونډ کړل او ورته يې وفرمايل که تاسو هجرت کولای شئ؟ نو تاسې حبشې ته هجرت وکړئ زما خو تره ابوطالب شته هغه زما دفاع کوي خو تاسو ته خطر دی.

تاسو خو ياسر (رضي الله عنه) او دهغه مور وليدل، چې کافرانو شهيدان کړل، نو تاسې حبشې ته لاړ شئ هلته يو عادل بادشاه دی، چې اصمحه نوميرې هلته څوک په چا ظلم نه شي کولای، تاسو هلته اوسئ ترڅو چې دغه دين مطبوظ شي او ملگري موزيات شي بيا به راشئ، نو (١٥) يا (١٦) تنان هجرت کولو ته تيار شول، چې د دوی په سر کې عثمان (رضي الله عنه) وو، او دغه په اسلام کې اولنی هجرت وو چې دغه کسانو ته په برخه شو.

(١) عثمان ابن عفان (رضي الله عنه)

(٢) رقيه (رضي الله عنها) بنت محمد (صلى الله عليه وسلم) د عثمان (رضي الله عنه) بي بي.

(٣) ابو حذيفه ابن عقبه (رضي الله عنه).

(٤) سهلة بنت سهل (رضي الله عنها) د ابو حذيفه بي بي.

(٥) بيرا بن عوام (رضي الله عنه).

(٦) مصعب ابن عمير (رضي الله عنه).

(٧) عبدالرحمن ابن عوف (رضي الله عنه).

(٨) ابو سلمه بن عبدالاسد (رضي الله عنه).

(٩) ام سلمه (رضي الله عنها) بنت ابی امية د ابی سلمه بي بي.

(١٠) عثمان ابن مظعون (رضي الله عنه).

(١١) عامر ابن ربيعة (رضي الله عنه).

(١٢) ليلا بنت ابی خصمة (رضي الله عنها) د عامر ابن ربيعة بي بي.

(١٣) ابو سبره بن ادهم (رضي الله عنه).

(١٤) حاطب بن عمرو (رضي الله عنه).

(١٥) سهيل (رضي الله عنه).

(١٦) عبدالله ابن مسعود (رضي الله عنه).

رسول الله (صلى الله عليه وسلم) د دغې مهاجرينو مشر عثمان ابن مظعون رضي الله عنه وټاکلو، دوی چې کله له کورنو څخه ووتل او نيل درياب ته ورسيدل د مکې مشرکين خبر شول نو سمدستي يې تکړه په آسونو سواره کسان ورپسې واستول؛ خو هغوی چې څنگه هلته رسيدلي وو دوه کشتي

هلته موجود وي هغه کشتي. عثمان (رضي الله عنه) په کرايه واخيستي هره يوه يې په يو دينار او دغه (۱۵) تنان مهاجرين پکې سپاره شول، کله چې کشتي د نيل درياب منځ ته ورسیده د مشرکينو کسان د نيل درياب غاړې ته ورسيدل؛ خو هغوی ته نورې کشتي په لاس ورنغلې چې په کې سواره شي نو بيرته ستانه شول.

او دغه مهاجرين الله (ج) سلامت حبشي ته ورسول، هلته يې د اصمحة بادشاه سره ارام او سيدل پيل کړل؛ خو په همدې وخت کې يو بل ظالم بادشاه په حبشه حمله وکړه غوښتل يې دغه بادشاه مړ کړي، نو دوی د درياب پورې غاړه د حبشي بادشاه د فوځ سره سخت مقاومت وکړ.

ام سلمه (رضي الله عنها) فرمايې: په دې وخت کې په مورږ سخته پريشاني راغله چې الله ج دې نکړي که دغه عادل بادشاه مړ شي نو زموږ به څه حال کېږي او په بې صبرئ سره مو انتظار کولو اخر کې مو فيصله وکړه، چې زموږ يو تن بايد هلته ورشي که جنگ دوامداره شو کومک به ورسره وکړي او که د حبشي بادشاه کامياب شو نو موږ به زر خبر راوړسوئ، نو؛ موږ ټولو به دعاگانې کولې چې الله ج دغه عادل بادشاه کامياب کړي نو زبير ابن عوام (رضي الله عنه) لامبو ياده وه او تکره هم وو، هغه ته موژي يا د پسه پوستکي ډک کړ او له سينده پرې پوريو تلو، دې وخت کې د اصمحة بادشاه لښکر کامياب شو او هغه بل ظالم يې ووژلو او فوځ يې وتښتېدو، نو زبير ابن عوام (رضي الله عنه) بيرته په بيره دې خوا ته راپورې وتلو او موږ ته يې خپل څادر باندې اشارې شروع کړې چې موږ پوی شو چې بادشاه اصمحة کامياب شوی نو دومره خوشحاله شو چې حد يې نشته، د همدې کال شوال مياشت کې او ازه خپره شوه چې د مکې مشرکينو اسلام قبول کړي، ام سلمه (رضي الله عنه) فرمايې موږ بيرته راستانه شوو، چې خپلو خلکو پسې ډير خپه وو خو کله چې مکې مکرمې ته رانژدې شو نو معلومه شوه چې هغه او ازه درواغ وه، بعضي مهاجر بيرته حبشي ته لاړل او بعضي مکې مکرمې ته داخل شول.

د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت (۳) برخه:

دوهم وار د حبشي هجرت²

په روايتونو کې ذکر شوي کله چې د حبشي نه اولني مهاجرين بيرته راوگرزېدل او مکې مکرمې ته نژدې شول نو معلومه شوه چې د مکې د مشرکينو د اسلام راوړلو خبره درواغ وه بعضي بيرته لاړل او بعضي پټ د چا خوا ته لاړل او امن يې وغوښتو؛ خو د مشرکينو ظلمونه هماغسې جاري وو.

ام سلمه (رضي الله عنها) فرمايې، چې ما رسول الله صلى الله عليه وسلم ته د حبشي د امن او عدل ذکر وکړو او ورته ومې ويل چې هلته موږ ته د خپل عبادت مکمله ازادي وه، هغوی په مورږ هېڅ پابندي نه وه لگولې، نو رسول الله صلى الله عليه وسلم بيا صحابه کرامو ته د هجرت امر وکړ، نو دا ځل (۸۳) نارينه او (۱۸ يا ۱۹) بنځې هجرت ته تيار شول؛ خو دومره لوی تعداد مهاجرينو پټ تلل هم له ستونزو خالي نه وو ځکه اول ځل هجرت باندې مشرکين رايبداړ شوي وو، بله دا چې په دې دويم

² - البدايه والنهايه او مسلم شريف.

ځل هجرت کې هم عثمان (رضي الله عنه) او د رسول الله (صلى الله عليه وسلم) لور او د عثمان (رضي الله عنه) بي بي هم وه او رسول الله صلى الله عليه وسلم سره ډېر زيات فکروو، چې دوى څنگه هلته پخیر سره سلامت ورسیري نو د تیر هجرت پشان يې ورته د شپې پروگرام برابر کړو او دغه مهاجرین ووتل کله چې سحر شو مکه مکرمه کې او ازه شوه، چې زيات تعداد مسلمانانو بیا هجرت کړې نو ټول مشرکین سره راټول شول چې څنگه چل وکړي ځکه اولني ځل باندي چې يې ځوانان ورپسې لیرېل وو هغوى ترې له دريا به پور يوتې وو نو دا ځل به هم دا کار ناکام وي اخري يې فيصله وکړه چې موږ بايد نجاشي ته تحفې ورو لېږو او د هغوى شیطاني ورته وکړو او عیبونه يې ورته بیان کړو، چې موږ ته يې په لاس را کړي او بیا موږ ورسره هغه څه وکړو چې زموږ زړه يې غواړي، نو؛ تحفې يې راغونډې کړې او عمرو ابن العاص (رضي الله عنه) چې لا تر اوسه مسلمان شوی نه وه، او عبد الله بن ربیع ته يې ورکړې او حبشې ته يې ولېږل، مهاجرین هم په خيریت هلته رسيدلي وو.

عمرو ابن العاص چې هونسيار او زیریک وه د شپې يې د نجاشي درباريانو سره ملاقاتونه وکړل تحفې يې ورکړې او هغوى يې راضي کړل چې تاسو به صبا ته زموږ د خبرو تصدیق کوئ او نجاشي بادشاه به دې ته راضي کوئ، چې دغه مهاجر موږ ته واپس را کړي، صبا ته چې کله عمرو ابن العاص او عبد الله ابن ربیعه دربار ته د تللو اجازت واخيستو نو اول يې سجدې ولږولې بیا نجاشي بادشاه ته مخامخ ودریدل او خپلې د مکر او فریب نه ډکې خبرې يې پیل کړې او ويې ويل:

« بادشاه عالي جناب دغه تاته راغلي خلک ټول بدکاره، بد اخلاقه، کم عقله او د خپلو مشرانو نافرمانه خلک دي دوى به دلته هم فساد خپور کړي.

« زياته يې کړه دغه خلکو خپل د پلار نيکه دين پرېښي نوی دين يې پيدا کړی، دوى نه ستا په دين دي او نه زموږ په دين نو ځکه ته د دوى له شره ځان خلاص کړه او موږ ته يې وسپاره.

او د دوى دغه خبرې درباريانو هم په مد وشد ورسره تکرارولى، چې هو بادشاه صاحب د دوى نه موږ ته خطر ده او درباريانو هغه تحفې چې د بادشاه لپاره وې هم پيش کړې، خو نجاشي بادشاه يو عادل انسان وو امري يې وکړو چې د دې مهاجرو له ډلې يو مشري راولئ چې د هغوى خبرې هم واورم؛ نو کله چې مهاجرو ته خبر ورسيد، چې د مکې مشرکينو ورپسې خلک رالېږلي او بادشاه ته يې شکايت کړی نو په خپلو کې يې مشوره وکړه چې بايد جعفر ابن ابى طالب (رضي الله عنه) چې د رسول الله (صلى الله عليه وسلم) د تره زوى دى او ښه فصيحه ژبه لري ورو لېږي تر څو د مهاجرينو نه دفاع وکړي.

نو کله چې جعفر (رضي الله عنه) د نجاشي دربار ته داخل شو نو،

« د اسلام تحفه يعنې سلام على عبد الله الصالح يى وويل او بادشاه ته مخامخ شو، نو دغه اول فرصت وو چې عمرو ابن العاص ته په لاس ورغې بادشاه ته يې وويل گوره ما درته نه وو ويلي، چې بې اده دي؟

« ده تا ته سجده ونکړه چې دا ستا لپاره بې عزتي ده.

« بادشاه له جعفر (رضي الله عنه) پوښتنه وکړه سجده دې ولې و نه لگوله؟

« جعفر (رضي الله عنه) ورته وويل موږ ته اسلام غير د الله جل جلاله نه د سجدې اجازت نه را کوي.

◀ بيا نجاشي ورته وويل، چې تاسې ولي د پلار نيکه دين پرېښود؟

◀ جعفر (رضي الله عنه) ورته وويل، مور به خپلې لورگانې ژوندۍ ښخولې، يو بل به مو په ناحقه وژل، زنا به مو کوله، دشمنيانې به سلگونه کلونه روانې وې، مالدار به غريب وژل، خو چا به ترينه پوښتنه نه کوله مور به په خپل لاس بتان جوړ کړل بيا به مو ورته سجدې کولې، د بيت الله نه به مو په لغړه طوافونه کول، د حيا په نوم مور هېڅ نه پيژندل، رشوت، سود، جواړي زموږ عادت وو.

بيا الله (ج) مور ته نبي صلی الله عليه وسلم راولېږلو، چې د بهترين خاندان نه دی، مور يې د پورته ذکر شوو بدو عملونو راورگرزو، د يو الله (ج) عبادت مو شروع کړو هغه مور ته د صله رحمې، نيکو اخلاقو، ظلم نه کولو، سود، رشوت او جواړي نکولو امر کوي، د ښمني نه کولو ترغيب راکوي نو نجاشي ورته وويل:

◀ ايا تاسو سره د هغه کتاب نه څه شته چې ماته يې واوروئ؟

◀ جعفر (رضي الله عنه) ورته وويل هو دادی.

◀ نو بيا جعفر (رضي الله عنه) د سورت مريم اولني مبارک اياتونه په اطمینان او ښکلي او از تلاوت کړل، چې د نجاشي زړه ورته نرم شو، تاثير يې ورباندې وکړ او په ژړا شو تردې چې پرېره يې لمده شوه کله چې درباريانو د نجاشي بادشاه ژړا وليده هغوی هم د مکر ژړاگانې شروع کړې تر هغې چې مخې ته يې کوم شيان ايښي وه هغه لمده شول.

◀ بيا نجاشي عمرو ابن العاص (رضي الله عنه) او عبدالله بن ربيعه ته وويل تاسو تلای شئ، قسم دی چې هېڅ کله به هم درته دغه خلک تسليم نکړم او د هغوی هغه تحفې يې بيرته واپس کړې.

عمرو ابن العاص او عبدالله بن ربيعه بيرته راروان شول، چې لږ مزل يې وکړو عمرو ابن العاص وويل قسم دی زه يو ځل بيا صبا ورځم او دا وار د چل فريب او درواغو کار اخلم.

عبدالله ابن ربيعه ورته وويل: ظالمه مور خپل کونښن وکړ او ته خو پوهيرې چې دغه مهاجرو کې زما او ستا دواړو خپلوان شته نور ترې تير شه رازه چې لاړ شو خو عمرو ابن العاص و نه منله بيرته راستانه شول.

صبا ته بيا دربار ته حاضر شول او ويې ويل: بادشاه صاحب دا خلک ستاسو دين پسې هم بد وايي ته ترې پوښتنه وکړه بادشاه بيا جواب ورولیکلو چې يو تن راشي او خپله صفایې وړاندې کړي.

دغه خبر مسلمانان زيات تشويش کې کړل کله چې دغه بادشاه او رعيت يې عيسايان وه نو بيا يې جعفر (رضي الله عنه) ورولیکلو:

جعفر (رضي الله عنه) ته ټولو وويل: دروغ وويل فايده نلري رښتيا خبره ورته کوه چې هر څه کېږي نصيب به مو وي، جعفر (رضي الله عنه) بادشاه ته حاضر شو بادشاه ترې پوښتنه وکړه، چې تاسو د عيسی عليه السلام په باره کې څه عقیده لرئ؟

◀ جعفر (رضي الله عنه) ورته وويل، چې عيسی (ع) د الله (ج) بنده او رسول دی، د مريم بي بي زوی او پوکي نه پيدا شوی دی، د الله (ج) په حکم يې مړي ژوندي کول او د الله (ج) په حکم يې مريضان روغول.

◀ نجاشي چې کلکه دا خبرې واوريدلې يو ډکې يې راوچت کړ او ويې ويل قسم په الله (ج) عيسی (ع) د دې ډکې په اندازه نه زيات او نه کم دی همدغه خبره بيخي صحيح ده.

◀ بيا نجاشي عمرو ابن العاص ته وويل که تاسو سفيران نه وای ما به تاسو قتل کړي وای، خو ځان وباسئ او بيا دلته رانشئ، دوی دواړه بېرته نا اميده راستانه شول، او مسلمانانو حبشه کې ارام ژوند پيل کړو.

د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت مبارک (۴) برخه (۳)

د رسول الله (صلى الله عليه وسلم) لور رقيه (رضي الله عنها) سره نکاح:

د رسول (صلى الله عليه وسلم) د بعثت نه مخکې د رسول صلى الله عليه وسلم دوه تر و نه ابولهب او ابوطالب رسول (صلى الله عليه وسلم) او بي بي خديجې (رضى الله عنها) ته راغلل، چې دواړه لورگاني رقيه او ام کلثوم د ابولهب ځامنو ته ورکړي، چې دې کار رسول الله صلى الله عليه وسلم او بي بي خديجه (رضى الله عنها) زيات خفه کړل، ځکه چې ابولهب يو بد اخلاقه، بد کرداره او ظالم انسان وو، او بنځه يې ام جميل هم لده بدتره، بد زبانه، بد کرداره او بد اخلاقه وه،

خو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) او بي بي خديجې (رضى الله عنها) ځکه انکار نشو کولای، چې ابوطالب ورسره وه او ابوطالب په رسول الله (صلى الله عليه وسلم) زيات مهربانه وو، همده يې پالنه کړې وه.

نو ځکه يې دواړه لورگاني د ابولهب زامنو ته ورکړي، خو بي بي خديجې (رضى الله عنها) به همپشه سوالونه کول چې الله (ج) دې دا ودونه ونکړي او کوم مشکل پکې جوړ شي، کله چې رسول الله (صلى الله عليه وسلم) مبعوث شو نو تر ټولو زيات مخالفت يې همدې ملعون تره او بنځې ام جميل کولو چې د رسول الله (صلى الله عليه وسلم) او بي بي خديجې (رضى الله عنها) کرکه نوره هم زياته شوه.

يوه ورځ رسول صلى الله عليه وسلم بيت الله شريف کې ناست وو ابو بکر صديق (رضي الله عنه) هم ورسره وو، چې لعنتي ام جميل راغله او لاسونه يې د شگو ډک کړي وه چې راورسيده له خولې يې زگونه روان وو او ابو بکر صديق (رضي الله عنه) ته يې وويل، چېرته دی هغه د نبوت دعويدار چې خوله يې له شگو ډکه کړم او رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ته يې ږد ږد کتل او ليدلو يې نه، بيا بېرته له بيت الله شريف ووتله نو ابو بکر صديق (رضي الله عنه) له رسول الله (صلى الله عليه وسلم) نه پوښتنه وکړه، چې يا رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ام جميل خو تا ته کتل ايا ته يې نه ليدلې؟ نو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ورته وفرمايل چې الله (ج) ورته په سترگو پردې واچولې دغه واقعه د صفا د غونډې نه وروسته وه.

او د صفا واقعه داسې وه، کله چې دغه آيات مبارک نازل شو،

³ - ماخوذ من كتاب الاستعاب باب حكاية الصحابه، البدايه والنهايه، وصحيح مسلم

بسم الله الرحمن الرحيم، وَأَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ،

ژباړه: تر ټولو لومړی خپل خپلوان وويروه او دعوت ورکړه.

نور رسول الله (صلى الله عليه وسلم) خپل ټول خپلوان راټول کړل د صفا غونډې سره، بيا يې ورته وويل، چې که زه تاسو ته ووايم چې يو خطرناک دښمن تاسو باندې حمله کوونکی دی تاسو به يې ومنئ چې زه رښتيا وایم؟

ټولو په يو او از ورته وويل هو ته همېشه رښتيني يې تا کله هم درواغ ندي ويلي، نور رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ورته وويل نوزه تاسو د الله (ج) د عذاب نه ويروم تاسو زما نبوت ومنئ او مسلمانان شئ، دې وخت کې ابولهب لعین او پت شو ويې ويل هلاک شې، نعوذ بالله تا موږ دې لپاره راغونښتي يو، نو الله (ج) د تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ مبارك سورت نازل کړو، چې دې کې د ابولهب او د ده د بنځې بدي بيان شوې وه نو ځکه ام جميل پورته عمل وکړو، کله چې ملعون ابولهب کور ته لاړو نو دواړو بنځې او خاوند خپلو ځامنو ته عتبه او عتيبه ته وويل، که تاسو د محمد (صلى الله عليه وسلم) لورگانو ته طلاق ورنکړ ستاسې ليدل په موږ حرام دي تاسو نه گورئ چې محمد (صلى الله عليه وسلم) وايې چې زموږ په باره کې سورت نازل شوی.

هغوی کې عتيبه بې له کوم مشکل طلاق ورته ولېږلو خو عتبه په دې کفايت ونکړ او د رسول الله (صلى الله عليه وسلم) کور ته راغې اول يې کنځل وکړل بيا يې طلاق ورکړ، چې رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ورته خيرا وکړه چې د الله (ج) د زمريانو نه دې يو زمري درياندي مسلط شي چې همداسې وشول او زمري ټوټه ټوټه کړو چې تفصيل به يې بيا وروسته بيان کړو.

دغه زمانه کې هم طلاق يو لوی عيب او شرم گڼل کيدو نو ځکه بي بي رقيه (رضى الله عنها) او بي بي ام کلثوم (رضى الله عنها) دواړو ځان خپلې مور بي بي خديجې (رضى الله عنها) غېږ ته واچوو او په ژړا شوې.

بي بي خديجې (رضى الله عنها) ورته وويل، دا خو زما ارمان وو، چې داسې وخت راشي چې تاسو دواړه د واده نه مخکې له دې لعينانو خلاصې شئ او ما به الله (ج) ته سوالونه کول تاسو مه خپه کېږئ، الله (ج) به تاسو ته غوره خاوندان درکړي.

نو عثمان (رضى الله عنه) چې خبر شو چې عتبه بن ابى لهب او عتيبه بن ابى لهب د رسول الله (صلى الله عليه وسلم) لورگانو ته طلاق ورکړي، نو له فرصت نه يې استفاده وکړه او رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ته يې د بي بي رقيه (رضى الله عنها) د واده پيغام ورو لېږلو چې دې سره به يې د رسول الله (صلى الله عليه وسلم) سره رښته نوره هم مضبوطه شي او د نبى اخري زمان (صلى الله عليه وسلم) لور به يې هم په نصيب شي چې دغه پيغام باندې رسول الله (صلى الله عليه وسلم) او بي بي خديجه (رضى الله عنها) زيات خوشحاله شول او دواړو بي بي رقيه (رضى الله عنها) ورته په نکاح ورکړه.

د بي بي رقيه (رضى الله عنها) يې د حبشې د هجرت په وخت يو زوی عبد الله هم پيدا شو، عثمان (رضى الله عنه) د حيا يوه نمونه وه د پرزيات حياناک وه، سعيد ابن العاص (رضى الله عنه) د عايشې صدیقې (رضى الله عنها) نه روايت کوي چې يوه ورځ رسول الله (صلى الله عليه وسلم) کور کې تشریف فرما وه، او اړخ يې لږولې وه او پښې مبارکې يې تر پښو بڼسکاره وې نو ابو بکر صدیق

(رضي الله عنه) راغی اجازت يې وغوښتو او راغې، خو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) هماغسې پروت وو بيا عمر (رضي الله عنه) اجازت وغوښتو او راغې خو رسول (صلى الله عليه وسلم) هماغسې پروت وو او پنډې مبارکې يې ښکاره وې بيا عثمان (رضي الله عنه) اجازت وغوښتو نو د راتلو مخکې رسول الله (صلى الله عليه وسلم) پورته شو او خپلې پنډې مبارکې يې پټې کړې. نو ماله رسول الله (صلى الله عليه وسلم) نه پوښتنه وکړه چې يا رسول الله زما پلار او عمر (رضي الله عنه) راغلل ستا پنډې مبارکې ښکاره وې او ته پروت وې، خو چې عثمان (رضي الله عنه) راغی ته پورته شوې او پنډې دې هم پټې کړې، نو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ورته وفرمايل زه به له هغه چا ولې حيا نه کوم چې ملايکې ترينه حيا کوي او بله دا چې عثمان (رضي الله عنه) دومره حياناک دی که زه همدا سې پروت وی او پنډې مې ښکاره وی نو هغه چې د کوم ضرورت او کار لپاره راغلی وه هغه به ترينه پاتې وو او بيرته به لاړ وه نو ځکه زه ورته راکيناستم.

◀ يو حديث شريف کې د عبد الله ابن قيس (رضي الله عنه) نه روايت دی چې رسول الله (صلى الله عليه وسلم) زما سره د قجورو باغ کې ناست وه او ابو لختي کې يې پښې اچولې وې او اوبه بهيدلې چې دروازه وټکيده نو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) وفرمايل، ابن قيسه ورشه يو داسې کس راغې چې جنتي دی دروازه ورته خلاصه کړه، عبد الله قيس (رضي الله عنه) فرمایي چې زه ورغلم دروازه مې خلاصه کړه نو ابو بکر صديق (رضي الله عنه) وو، هغه رادننه شو هغه هم پښې مبارکې اوبو کې ښکته کړې بيا چا دروازه وټکوله بيا رسول الله (صلى الله عليه وسلم) وفرمايل ورشه دروازه خلاصه کړه يو جنتي شخص راروان دی چې ما دروازه خلاصه کړه هغه عمر (رضي الله عنه) وو، هغه هم پښې مبارکې د اوبو لښتي کې ښکته کړې، بيا دروازه وټکول شوه بيا رسول الله (صلى الله عليه وسلم) وفرمايل ورشه يو جنتي شخص راغی دروازه ورته خلاصه کړه چې زه ورغلم نو عثمان (رضي الله عنه) وه هغه هم د اوبو لښتي کې خپلې پښې مبارکې ښکته کړې، دوی ټولو ته بار بار د جنت زيری ورکول شوی وه.^(۵)

د عثمان ذی النورین رضي الله عنه د سيرت (۵) برخه.

کله چې عثمان (رضي الله عنه) دوهم ځل بيا حبشې ته هجرت وکړ؛ نو هلته مسلمان مهاجرین لږ لږ نور هم روان وه او نجاشي هم اسلام راوړی وه؛ خو د خلکو له ويرې يې فقط مسلمانانو ته اظهار کړی وه.

بل خوا مکمه معظمه کې د مکې يو د لويو سردارانو - وليد بن مغیره او احيحة هم اسلام راوړی وه نو کله چې مهاجرین خبر شول ډېرو پکې د بيرته راستنيدو تکل وکړ، ځکه ټولو نه ډير محبوب خپلوان پاتې وه، چې هغې کې عثمان (رضي الله عنه) او بي بي رقيه (رضی الله عنها) هم وه.

(۵) اخرجه صحيح مسلم فی باب عثمان ابن عفان رض صفحه 6363_6362 کتاب نظرات فی تاريخ خلفاء الراشدین استاذ حلمی ناصر مصر حیاة الصحابه رض باب عثمان رض:

ټول (33) نفرو د بیرته تللو اراده وکړه چې عثمان (رضي الله عنه) بي بي رقيه (رضی الله عنها) او خوی بي او زبیر ابن عوام د بي بي خديجه (رضی الله عنها) خوری او عبد الله ابن جحش د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) د پلار لخوا نه د ترور زوی، والسکران بن عمرو (رضي الله عنه) او نور صحابه مهاجرین وه.

بي بي رقيه (رضی الله عنها) خپلې مور بي بي خديجه (رضی الله عنها) پسې ډیره خپه وه ځکه چې د هغې عمر هم زیات وو بل خوا خپل پلار رسول الله (صلی الله علیه وسلم) پسې هم خپه وه، چې چا ورته تکلیف نه وي رسولی.

خو حبشه یو افریقایي ملک وه او له مکې ډیره لرې پرته سیمه وه، څوک د مکې د خلکو له احواله څخه نه خبریدل، دلته مکه کې ام المومنین خديجه (رضی الله عنها) خپل روح الله (ج) ته سپارلی وه.

او د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) تره ابوطالب هم وفات شوی وه، نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ډیر زیات پریشانه وه ځکه تر ټولو زیات په همدې دوه تنانو ډاډه وو دواړه ترې وفات شول نو د هجرت فیصله یې وکړه او اخريې هجرت هم وکړه؛ خو د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) نورې لورگانې پاتې شوي وې او ام سلمه (رضی الله عنها) هند بنت ابي امیه چې د اول هجرت نه بعد مکه کې پاتې وه هم ورسره بي بي رقيه (رضی الله عنها) حبشه کې مهاجره وه، خورقيه (رضی الله عنها) ته د مکې هېڅ احوال معلوم نه وو، نورقيه (رضی الله عنها) خپل خاوند عثمان (رضي الله عنه) ته وویل مور پلار مې ډیر یاد پري او زړه مې داسې گواهي کوي چې مکه کې کومه لویه پېښه شوې ده؛ که ستا خوښه وي بیرته به لاړ شو؟

عثمان (رضي الله عنه) هم د هجرت لمبو سوزولی وو، ورته یې د تیاری حکم وکړ، عثمان (رضي الله عنه) رقيه (رضی الله عنها) او خپل ماشوم عبد الله راوان کړل کله چې له ډیر مشقت او اوږد سفر نه بعد مکې ته راوړسیدل نو مکه کې داسې چپه چوپیتیا وه لکه چې خزان وهلې وي نورقيه (رضی الله عنها) تر ټولو اول د خپل پلار رسول الله (صلی الله علیه وسلم) کور ته لاړه هلته یې ام کلثوم (رضي الله عنها)، فاطمه (رضي الله عنها) او ام سلمه (رضي الله عنها) وموندل مور یې تر سترگو نشوه.

بل خو هغوی هم د دې په ځای چې د رقيې (رض) راتلو ته یې باید د خوشحالی اظهار کړی وای نو د دې استقبال یې په اوښکو تویولو وکړ نو رقيه (رضي الله عنها) پوښتنه وکړه مور مې چیرته ده؟ هغوی ټول چوپ وه بیا یې وویل زرشئ ووايي پلار مې څه شو؟ ما ته یې زر راوئ.

نور مې زړه چوي، هلئ زرشئ ووايي کله هغوی چیرته دي، نو هغوی ترې غیږ چاپیری کړې ورته یې وویل مور، مور خپل روح الله (ج) ته سپارلی او پلار جان مکه پرېښې مدینې ته یې هجرت کړی او ابو طالب هم مړ شوی دی.

اخر کې ام سلمه (رضی الله عنها) ورته د لاسه ورکړه چې ته مه خفه کیږه مور هم مدینې منورې ته ځو خو فقط د فرصت انتظار کوو.

رسول الله (صلی الله علیه وسلم) به مور پسې زید بن حارثه (رضي الله عنه) رالیږي، بل خوا عثمان (رضي الله عنه) باندې هم د دې خبر په اوریدو مکه مکرمه سور تنور شوه، نورقيه (رضی الله عنها) ته یې وویل زرشه تیاری وکړه چې مدینې منورې ته لاړ شو.

رقيه (رضي الله عنها) هم د خپل پلار رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ليدلو ته ډيره ليواله وه دواړو د خپل ځوی په شمول مدينې منورې ته هجرت وکړ او خپل حبيب (صلى الله عليه وسلم) سره يو ځای شول.

لاره ډيره اوږده وه او د مشرکينو لخوا نه ورته خطرو و خو دوى الله (ج) روغ جوړ ورسول او کوم مانع موجود نه شو.

کله چې رسول الله (صلى الله عليه وسلم) د رقيې (رضى الله عنها) او عثمان (رضي الله عنه) د ورتلو نه خبر شو بيخي زيات خوشحاله شو او هغه لا پخوا زیدبن حارثه (رضي الله عنه) مکې ته د ام کلثوم (رضي الله عنها) او فاطمې (رضي الله عنها) راوستو لپاره استولى وه، چې فقط څو ورځې بعد يې هغوى هم راوستل.

عثمان (رضى الله عنها) مدينه منوره کې هم خپل تجارت شروع کړ او ډير لږ وخت کې يې وده ورکړه چې د عثمان (رضي الله عنه) د تجارت په برکت انصار او مهاجرين ټول ترې مستفيد کيدل او د عثمان (رضي الله عنه) سخاوت هلته هم مشهور شو.

او رسول الله (صلى الله عليه وسلم) به هم ورته د تجارت کولو او د حلال تجارت کولو اجر و نه بيانول.^{۱۰}

د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت مبارک (۶) برخه:

د عثمان رضي الله عنه د ميرمنې بي بي رقيې رضي الله عنها وفات.

کله چې عثمان (رضي الله عنه) مدينې منورې ته تشریف يوړ نو بي بي رقيه (رضى الله عنها) خپلې مور بي بي خديجې (رضى الله عنها) پسې د زيات خفگان له امله مريضه شوه.

دې وخت کې د بدر غزوه پېښه شوه، د بدر غزوه د اسلام تر ټولو مهمه غزوه وه چې مسلمانانو په کې بری حاصل کړ او د کفارو ټول سرکښه مشران پکې مردار شول تر (۷۰) کسانو مردار او همدومره اسيران شول، خو عثمان (رضي الله عنه) چې کله دې غزوې ته تيارى ونيوه نو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) چې خپله گرانه لور او د دې خراب حالت وليدو نو عثمان (رضي الله عنه) ته يې وفرمايل ته موږ سره مه زه مات د بي بي رقيه (رضى الله عنها) حالت سم نه ښکاري ته، د دې د خدمت لپاره بايد پاتې شي او عثمان (رضي الله عنه) چې مکمل تيارى يې نيولى وه بيا هم د رسول الله (صلى الله عليه وسلم) مشوره ومنله او پاتې شو.

کله چې رسول الله (صلى الله عليه وسلم) او نور صحابه کرام د بدر له فتحې کامياب بيرته راستانه شول او مدينه منوره کې خلکو يو بل ته د خوشحالي زيږي ورکول نو په همدې ورځ بي بي رقيه (رضى الله عنها) هم د ځنکدن حالت ته ورسیده، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ورته راغی په تندي يې ښکل کړه او هغې خپل روح الله (ج) ته وسپارلو، چې د بي بي رقيه (رضى الله عنها) مرگ ټوله مدينه منوره بيرته د خوشحالي نه ژړا ته بدله کړه.

^{۱۰} - حلية الاولياء باب عثمان، کتاب الاستيعاب باب خلفاء الراشدين:

عثمان (رضي الله عنه) هم ډير زيات خپه شو، چې هم بي بي رقيه (رضي الله عنها) وفات شوه او هم له غزوي پاتې شوی وه، د بي بي رقيه (رضي الله عنها) تر وفات لږ وخت وروسته ابوبکر صديق (رضي الله عنه) عثمان (رضي الله عنه) وليدو چې ډير زيات خپه دی؛ نو پوښتنه يې ترې وکړه، چې ولې خپه يې عثمان (رضي الله عنه) ورته وويل دوه خبرو خپه کړې يم يو د بي بي رقيه (رضي الله عنها) مرگ او بل د رسول الله (صلى الله عليه وسلم) سره د رشتې شکيدلو، ما په دې افتخار کولو چې رسول الله صلى الله عليه وسلم مې خسر دی، چې دا ماته د جنت ته د تللو يو زيری وه، خو اوس هغه رسته ختمه شوه، نو ځکه شپه او ورځ ناکراره يم؛ نو دغه خبره ابوبکر صديق (رضي الله عنه) رسول الله صلى الله عليه وسلم ته ياده کړه ځکه چې د بي بي رقيه (رضي الله عنها) غوښتنه او نکاح هم د ابوبکر صديق (رضي الله عنه) په واسطه تر سره شوی وه.

نو رسول الله صلى الله عليه وسلم ورته د بي بي ام کلثوم د نکاح وړانديز وکړو چې په دې خبره ابوبکر صديق (رضي الله عنه) زيات خوشحاله شو.

کله چې ابوبکر (رضي الله عنه) دغه خبره عثمان (رضي الله عنه) ته ورسوو نو د ډيرې خوشحالی نه د عثمان (رضي الله عنه) له سترگو مبارکو او ښکې توی شوي ځکه چې د عثمان (رضي الله عنه) په خاطر کې دا خبره بيخي نه وه، چې رسول الله (صلى الله عليه وسلم) به ورته دوهمه لور هم په نکاح کړي.

په همدې طريقه رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ورته کلثوم هم په نکاح کړه او عثمان (رضي الله عنه) ته بيا په يو وخت دوه خوشحالی په نصيب شوي، يوه د واده بله د رسول الله صلى الله عليه وسلم د رشتې.

چې د دې بختورو وونو تفصيل به د بيبيانو په مستقل نشراتو کې راشي، چې هغې کې به د رسول الله صلى الله عليه وسلم (۴) لورگانو او ټولو امهات المومنينو وونو بيان راشي.*

د عثمان رضي الله عنه د سيرت (۷) برخه:

د تبوک يا جيش العسرة غزا ته مجاهدينو تيارول:

له يوې خوا دا آيات مبارکه نازل شو،

أَنْفِرُوا خِفَافًا وَثِقَالًا وَجَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ ...

ژباړه: سپک او درانه جهاد ته لاړ شئ يعنې که اسلحه در سره وي که نه، په مال او ځان جهاد وکړئ.

بل خوا د روم کافرانو چې کله د مسلمانانو فتحې وليدې نو وار خطا شول چې يوه ورځ به مسلمانان مورې پسې دلته هم راشي نو فيصله يې وکړه چې مسلمانانو پسې راشي او خپل ځای کې يې ختم کړي او د دې کار لپاره يې بيخي زيات لښکر تيار کړ چې تعداد يې (۴۰۰۰۰) زره کسانو ته چې په هر قسم وسله سمبال وورسيده.

* - اخرجه الواقدي وابن عساکر عن عبدالله ابن زبير في الكنز ج ۵ ص 294

رسول الله (صلى الله عليه وسلم) هم بيغمه نه وو، د هغوى خبرونه به ورته رسيدل نو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) به چې كله هم د كومې غزائيت كاوه چاته به يې نه ويل؛ خودا ځل چې معرکه سخته وه او د رجب المرجب مياشت وه زياته گرمي وه او سخته وچكالي هم وه او قجورې بالكل په پخيدو وي، او د عربو اكثره خوراك قجورې وي چې د ټول كال توبنه به يې په همدې وخت كې برابروله؛ نو رسواالله صلى الله عليه وسلم دا ځل خبره پته و نه ساتله ممبرته و خوت او په بنكاره يې صحابه كرام جهاد ته را وبلل.

دغه غرنۍ لار چې تقريبا (۱۰۰۰) كيلومتره برابرېږي، اوس چې دغه لارې پخې شوي او پوخ سړك لري نو هم (۵۵۳) شاوخوا كيلومتره لاره جوړېږي.

عبدالرحن بن حباب سلمى (رضي الله عنه) فرمايې چې رسول الله صلى الله عليه وسلم د خطبې په محال وو، عثمان (رضي الله عنه) پورته شو او ويې ويل زما لخوا سل او بنان د جهاد د سامان سره د الله په نوم وقف شول، همداسې عبدالرحن ابن عوف (رضي الله عنه)، عباس بن عبدالمطلب (رضي الله عنه) او عبادة ابن صامت (رضي الله عنه) هم اعلان وكړ او په همدې وخت كې د صحابه كرامو نر او بنځو كومكونه شروع كړل.

رسول الله (صلى الله عليه وسلم) يوه پورې د ممبرنه رانېكته شو بيا يې خلك جهاد ته ترغيب كړل عثمان (رضي الله عنه) بيا د سلو او بنانو سره د سامان او وسلې د وقف كولو وعده وكړه.

دې وخت كې عمر (رضي الله عنه) كورته لاړ او دا ځل يې له ځانه سره وويل نن به له ابوبكر (رضي الله عنه) مخكې كېږم او خپله نيمه شتمني يې حاضره كړه، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ترې پوښتنه وكړه چې كور كې دې څومره مال پرېښود عمر (رضي الله عنه) ورته وويل نيم مال مې پرېښي نو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) دعا ورته وكړه.

دې وخت كې ابوبكر صديق (رضي الله عنه) هم راوړسيدو چې د خپلې شتمني ټول هر څه يې راوړل، نو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ترې پوښتنه وكړه كور كې دې څه پرېښودل؟ ابوبكر صديق (رضي الله عنه) ورته وويل هېڅ مې هم نه دې پرېښي، فقط الله او د الله (ج) رسول الله (صلى الله عليه وسلم) مې پرېښي دي، چې رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ډير زيات خوشحاله شو او عمر (رضي الله عنه) وويل په الله (ج) قسم چې زه له ابوبكر صديق (رضي الله عنه) نشم مخكې كيداى، ځكه چې ما نيمايي او ابوبكر صديق (رضي الله عنه) پوره شتمني راوړله.

او رسول الله (صلى الله عليه وسلم) هماغسې د جهاد او كومكونو ترغيب جاري وساتلو او عثمان غني (رضي الله عنه) ورته امداد زياتولو چې اخر كې (۹۵۰) او بنان او (۵۰) اسونه بار وعده يې وكړه او رسول الله (صلى الله عليه وسلم) په داسې حال كې له ممبره رانېكته شو چې د عثمان (رضي الله عنه) په باره كې يې د تعجب لاسونه خوځول بيا يې وفرمايل عثمان (رضي الله عنه) كه له نن نه بعد كومه گناه هم وكړي ورته معاف به شي عثمان (رضي الله عنه) جنتي دي، عثمان (رضي الله عنه) جنتي دي همدې تکرارول او له ممبره رانېكته شو.

بل خوا هغه خلكو چې هېڅ نلرل د حسرت او ښكې تويولې چې كاش مورې سره څه واى چې كومك مو كړي واى تر دې چې بعضي زنانه صحابيانو (رضي الله عنهم) به لږ څه لاس كې نيولي وه هغه به يې

پيش كړل چا به فقط يو خو قجورې راوړې چا به د غاړې هارونه، گوتې، پاي زيبي راوړل، هېڅوك هم داسې نه وو، چې د خپل وس او توان مطابق يې كوكم نه وي كړي.

منافقيو به چې د چالاس كې لږشې وليدو نو يو بل سره به يې سترگه كونه وهل چې دوى ته وگوره په دې لږو شيانو كافران ماتوي، چې په همدې باره كې هم بيا مبارك اياتونه نازل شول.

عبدالرحمن ابن سمره (رضي الله عنه) فرمايي، چې عثمان (رضي الله عنه) يو ځل (۱۰۰۰) ديناره بل روايت كې (۱۰۰۰۰) لس زره ديناره راوړل او هغه يې د رسول الله (صلى الله عليه وسلم) په مبارکه غېږه كې ورواچول او رسول الله (صلى الله عليه وسلم) هغه په خپلو مباركو لاسونو كې اړول راوړل او ويل يې عثمان (رضي الله عنه) هېڅ عمل هم له جنته را ونه گرځوي عثمان (رضي الله عنه) جنتي دى.

عبدالله ابن عمر (رضي الله عنه) هم د دې پشان حديث شريف ذكر كړي، د حذيفه ابن يمان (رضي الله عنه) هم بخاري شريف، مسلم شريف، ترمذي شريف او ابن ماجه شريف همدا سې ذكر كړي، بل خوا تر (۸۰) زيات منافقين مدينه منوره او تقريباً همدومره كلو بانډو كې وه، چې هغوى په زور او شور د خلكو په منځ كې پټه شيطاني شروع كړه چې دې گرمۍ ته گوره د قجورو پخېدو ته گوره او د رسول الله (صلى الله عليه وسلم) دومره لږې ځاى جهاد ته د تللو گوره!

د تبوك غزوي ته جيش العسره ځكه وايي چې تر ټولو غزواتو دې كې د گرمۍ موسم هم وه تكليفونه هم ډير وه، ځكه پوره (۱۵) ورځې له يوې خوا او ډېر مزل وه، لاره كې غرونه، دښتې، وچې او صحراگانې وې مجاهدينو سره وسله لږه وه ټول (۳۰) زره مجاهدينو سره فقط (۳) زره اوبښان او اسونه وو، هرو لس تنانو باندي يوه سورلي وه، چې وار په وار به پرې سپريدل، خو مجاهدينو د دنيا تاوانونه او دلاري تكليفونه هر څه ومنل او په ډيره بهادري يې ځانونه تيار كړل، مدينه منوره كې فقط زنانه، سپين ږيري او ماشومان پاتې شول، غير له منافقينو نور ټول د جهاد مناسب كسان روان شول، سوچه مسلمانانو كې فقط درې تنه پاتې شول چې راتلونكې نشر كې به يې په تفصيل بيان كړو.

رسول الله (صلى الله عليه وسلم) مدينه منوره كې تکره پهلهوان او بهادر شخص علي (رضي الله عنه) پرېښود چې د پاتې شوو معذورانو ضرورتونه پوره كړي او كه له كوم خوا دښمن راشي نويوازي هم ورته بس دى.

رسول الله (صلى الله عليه وسلم) سفر شروع كړ، لاره كې د شموډ قوم هغه ځاى هم وه چې الله (ج) ورباندي غذاب نارل كړى وه، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) مجاهدينو ته وويل له دې ځايه په تيزۍ سره تير شئ او استغفار ووايي هسې نه چې په موږ عذاب نازل نشي صحابه كرامو استغفار شروع كړ او په تيزۍ سره له هغه ځايه ووتل.

لاره ډيره اوږده وه د خوراك او څښاك لپاره مناسب توکي نه وه، تش وچ غرونه، سپيري دښتې وې مجاهدينو به له لږې د ونو پانې خوړلې چې له همدې امله يې خولې، شونډې او ژبې وچاوديدې.

بعضي صحابه كرامو اوبښان د دې لپاره ډبچه كړل، چې د اوبښانو خيټه كې موجودې اوبه وڅښي او ځانونه له مرگه پرې وژغوري.

هلته د تبوک مقام کې کافرانو څیمې لږولې وې او بیشمارة آسونه، اوبنان، پسونه او زیات خوراکی شیان ورسره موجود وو، پریماننه وسله هم ورسره وه، هغوی هم انتظار کاوه چې مسلمانان ور ورسپړي او دوی پرې د تورو برید وکړي، رومیان او د روم بادشاه به شراب وڅښل بیا به یې ځانته ډمې گډولې او مست به وو، هغوی چې له وړاندې هلته رسیدلي وو او هر څه ورسره موجود وو، خو مسلمانان اگر چې داخل یې تعداد زیات وو؛ خو ستومانه، وړې او ترې هلته ورسیدل نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) یوه مشهوه خطبه چې په خپل وخت به بیان شي وفرمابله او مجاهدینو ته یې د صبر، حوصلې، استقامت او په الله (ج) د توکل کولو ترغیب ورکړو.

خو مقابل لوري ته د شرابو او کبابو په نشه مست د بنمن چې مجاهدین ولیدل زړونه یې وغورځیدل ویره ورباندې گډه شوه او ټولې ډلې یې په تښتېدا شولې.

دلته رسول الله (صلی الله علیه وسلم) صحابه کرامو ته د شپې د آرام کولو او سبالپاره د جنگ تیاري کولو امر ورکړ، خو کافرانو د شپې د تیاري نه گټه واخیسته و تېتېدل، سامانونه او خوراکی مواد ترې پاتې شول، کله چې سبا شو نو معلومه شوه چې کافرانو تشې څیمې پرینسې دي او تښتیدلي نو د دې ځای هغه قبایلو چې کافرانو سره یې د ملاتړ وعده کړې وه، او ورته معلومه شوه چې هغوی تښته کړي رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ته راغلل څوک مسلمانان شول او چا جزیه ومنله په دې طریق الله (ج) دغه جهاد بې له وینې تویولو کامیاب کړي.

رسول الله (صلی الله علیه وسلم) پوره شل (20) ورځې هلته پاتې شو چې ځایی خلکو ته معلومه شي چې مسلمانان ویریدونکي خلک نه دي او دغه شل ورځو کې ډیرو قومونو او قبایلو معاهدې وکړې او په جزیه ورکولو راضي شول.

کله چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) لږ په آرام شونو پوښتنه یې وکړه، چې کعب ابن مالک نه ښکاري هغه چیرته دی؟ یو صحابي ورته وویل هغه دې کال کې ډیر مالداره شوی او د دنیا محبت یې زړه ته ننوتلی هغه اوس پخوانی تکړه مجاهد نه دی.

نو معاذ هغه صحابي ته وویل، تا دروغ وویل زه چې څومره هغه پیژنم هغه د خیر سپری دی او د هغه ایمان کې هېڅ شک نشته، نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) هېڅ و نه ویل چوپ پاتې شو.

د عثمان رضي الله عنه د سیرت (۸) برخه:

عثمان (رضي الله عنه) فرمایي: چې مور به دوه قجورې په یو نفر خوړلې او بعضو صحابه کرامو به د قجورو زړې خوله کې نیولې وو تر هغې چې خوله کې یې لارې پیدا شي**، د کعب ابن مالک (رضي الله عنه) نه خپله روایت دی زما سره په یوه غزا کې هم دوه اوبنان نه وو جمع شوي؛ خود تبوک غزا کې ما سره موجود وو، وسله او خوراکی شیان هم را سره وو، کله چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) جهاد ته د تللو امر وکړو ما ویل ماسره خو هر څه شته بس ځان هر وخت تیارولی شم تر هغې چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) او نور مجاهدین روان شول بیا مې هم وویل زما سورلی تېزه او

** - صحیح مسلم شریف

تکړه ده که دوه ورځې بعد هم روان شم وړپسې رسيدی شم په همدې کې ورځې تيرې شوې خو زه لا روان شوی نه وم چې هغوی پسې د رسيدو موقع مې له لاسه ورکړه، کعب ابن مالک (رضي الله عنه) فرمایې چې زه زيات خپه شوم چې ما بنه کار ونکړې او تر هغې چې رسول الله (صلى الله عليه وسلم) بېرته راوگرځيدو، د رسول الله (صلى الله عليه وسلم) عادت مبارک وو چې له سفره به بېرته راوگرځيدو نو اول به مسجد شريف ته لاړو هلته به يې دوه رکعاته تحية المسجد لمونځ ادا کړې، خلکو به ورسره ملاقاتونه وکړل بيا به کور ته لاړو، نو چې کله مسجد نبوي (صلى الله عليه وسلم) ته راغی نو د منافقينو گڼه گونډه زياته ورباندې زياته شوه هر يوه به خپل عذرونه مخې ته کول، قسمونه به کول او رسول الله (صلى الله عليه وسلم) به يې ظاهراً عذرونه قبلول او باطن به يې الله (ج) ته پرېښود.

نو ماته هم قسم قسم فکرونه زړه کې راغلل، چې څه ورته ووايم ځکه چې زه بې له عذره پاتې او زه په ټولو غزاگانو کې شريک شوی وم، غير د بدر نه؛ بدر نژدې هم وه او دومره تکليف هم نه وه پکې او بيا رسول الله (صلى الله عليه وسلم) څه راته و نه ويل، خو په دې غزا کې زه هم مالدار وم، هم سفر لري او تکليفې وو، خو اخر مې فيصله وکړه چې بې له رښتيا ويلو په بل شي کې نجات نشته رښتيا به ووايم او بس.

نو مسجد شريف ته ورغلم سلام مې واچولو، خو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ځواب رانکړ او مخ مبارک يې را څخه وگرځولو، نو زه ورغلم مخامخ ورته کيناستم ورته مې وويل، يا رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ته يو ځل زما خبره واوره بيا چې څه امر کوې زه حاضر يم نو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) راته وويل چې ايا تاسره سورلي نه وه؟

کعب ابن مالک (رضي الله عنه) فرمایې ما ورته وويل هو.

خو يا رسول الله (صلى الله عليه وسلم) تاته معلومه ده زه چالاکه يم ښه ژبه لرم که درواغ درته ووايم ته به يې قبول کړوې خو الله (ج) نه به څنگه پټېږم.

والله چې ماته هېڅ عذرنه وو نو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) راته وفرمايل تا رښتيا وويل پورته شه لاړ شه تر څو چې الله (ج) حکم راولېږي.

کعب ابن مالک (رضي الله عنه) فرمایې چې ما پوښتنه وکړه چې بل کوم مسلمان هم شته چې پاتې شوی وي؟

نو خلکو راته وويل هو هلال بن اميه (رضي الله عنه) او مرارة ابن ربيع (رضي الله عنه) هم شته، هغوی هم رښتيا وويل او هغوی ته هم رسول الله (صلى الله عليه وسلم) وويل چې د الله (ج) حکم ته انتظار وباسئ.

په همدې حالت کې لس ورځې تيرې شوې او موږ درې واړه ډير خپه وو چې رسول الله (صلى الله عليه وسلم) يو صحابي راولېږلو چې له کور والا يعنې ښځو نه هم جدا شئ او څوک به خبرې هم ورسره نه کوي، نو ما پوښتنه وکړه ايا ښځه طلاقه کړم هغه وويل فقط خبرې او جماع به نه ورسره کوئ، او هغه نورو دوه تنانو ته هم همدا سې امر وشو!

هلال بن امیه (رضي الله عنه) د جهاد نه خپل د قجورو د باغ له وجهې پاتې شوی وه هغه ټول باغ صدقه کړ او مراره/بن ربیع (رضي الله عنه) ته خپلوان پس له ډیرې اوږدې مودې راغلي وو او د هغوی له وجهې له جهاده پاتې شوی وه، هغه د ټولو خپلوانو سره تعلقات ختم کړل،

کعب ابن مالک (رضي الله عنه) فرمایي چې دغه دوه کسانو ته خبر ورسیدو چې د خپلو ښخو نه به لرې پاتې کېږئ نو دوی دواړه به مسجد ته نه راتلل کورونو کې به یې لمونځ کولو، خود دواړو ښځې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ته ورغلي یوې ورته وویل، هلال ابن امیه (رضي الله عنه) مریض دی عمر یې هم زیات دی نو د خدمت لپاره یې بل څوک نشته نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ورته اجازه ورکړه چې غیر له مجامعت نه نور خدمت یې کولای شي.

او د مراره ابن ربیع (رضي الله عنه) ښځې هم په یو عذر اجازت واخیستو، کعب ابن مالک (رضي الله عنه) چې ځوان هم وو خپله ښځه یې پلار کره ولېږله، کعب ابن مالک (رضي الله عنه) فرمایي چې زه زړور وم مسجد ته تلم بازار ته به تلم، کله به چې مسجد ته لاړم سلام به مې واچولو نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) به مخ مبارک رانه وگرځاوه او ما به ورته کتل چې د سلام ځواب را کوي او کنه؟

کله به چې زه په لمونځ مشغول وم نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) به راته کتل چې کله به زه ورته متوجه شوم مخ مبارک به یې وگرځولو، کعب ابن مالک (رضي الله عنه) فرمایي یوه ورځ مې زړه زیات راتنگ شو نو ما باندې تر ټولو گران سړی د خپل تره ځوی ابو قتاده (رضي الله عنه) وو هغه زما گاونډي هم وو ما په دیوال خپته ورواچوله هغه مې ولیدو چې کور کې ناست دی ورته مې وویل: ستا دې په الله (ج) قسم وي ته نه پوهېږي چې زه یو سوچه مسلمان یم او منافق نه یم؛ نو هغه ځواب رانکړ، ما دغه قسم درې وارې ورواچولو خو هغه فقط د و مره له ځان سره وویل الله (ج) او رسول الله (صلی الله علیه وسلم) پوهېږي.

کعب ابن مالک (رضي الله عنه) فرمایي چې زړه مې تنگ شو بازار ته لاړم گورم چې هلته د شام نه چا انگور راوړي چې خرڅ یې کړي خو هغوی ته چې هر څوک ورشي نو پوښتنه ترې وکړي چې څوک به کعب ابن مالک (رضي الله عنه) راته وښایي نو هغوی چې زه ولیدم په لاسونو یې زما طرف ته اشاره وکړه چې کعب ابن مالک (رضي الله عنه) دا دی.

نو هغه کس ماته راغې او یو لیک یې را کړو ما چې لیک پرانیستو هغه کې د شام بادشاه نوم لیکلی وه چې دا لیک خاص د هغه له ځوانه وو هغه لیک کې لیکلي وو چې ما ته خبر رارسیدلی دی چې ستاسو دوست تاسو سره ظلم کوي خلک یې د خبرو کولو نه درسره منع کړي دی خپله هم خبرې نه درسره کوي؛ نو ته دلته راشه دلته به تاته عزت درکولی شي، لوړه عهده به در کړل شي او سیاسي پناه به هم درکولی شي چې هر څه چې غواړې!

موږ به یې تا ته درکړو کعب ابن مالک (رضي الله عنه) فرمایي چې کله مې لیک ولوست نو اِنَّا لِلّٰهِ وَ اِنَّا اِلَيْهِ رَا جِعُونَ می وویل چې ایا زما ایمان دومره کمزوری شو چې کافران ما ته دعوت را کوي نو هغه لیک مې تنور ته وغوزځولو.

بیرته کور ته راغلم کور کې مې لمونځ کولو او تردې چې پوره (۵۰) ورځې تیرې شوې اخري شپه باندې مې د بام په سر تهجد وکړل بیا د سهار کیدلو وروسته د سهار لمونځ وکړو او الله (ج) ته مې ښه ډېر وژړل چې یا الله (ج) نور مې توبه قبوله کړه.

هلته مسجد نبوي (صلى الله عليه وسلم) كې چې لمونځ ادا شو نور رسول الله (صلى الله عليه وسلم) صحابه كرامو ته د وحې نازلیدو او زموږ دريو او د توبې قبيدو او مجاهدينو ته د جهاد د قبيدو او منافقينو ته د رسوايې زيرى په كې و، او ټولو ته يې مباركي وركړې وه.

دې وخت كې زما يو دوست صحابي په آس سپور ما ته د زيري راكولو لپاره راروان شوى وه خو تر هغه وړاندې بل صحابي (رضي الله عنه) جبل ابو قبيس يو لوړ ځاى ته ختلى وو او له هغه ځايه يې اواز وكړو چې زموږ د دريو او نومونه يې اخیستل او مباركي يې راكړه چې ستاسې توبه الله (ج) قبوله كړه.

كعب ابن مالك (رضي الله عنه) فرمايې زه په سجده پريوتلم او د شكر سجده مې وكړه دغه وخت ماسره فقط يوه جوړه جامې وې هغه مې زيري والا ته وركړې او مال ه چانه ځانله په سوال موقتي جامې راو اخیستې او له اغوستلو وروسته په منډه مسجد ته لاړم.

تر ټولو اول ابو طلحه (رضي الله عنه) مباركي راكړه مصافحه يې راسره وكړه، چې هېڅ كله به مې هم له ياده ونه وځي.

كله به چې رسول الله (صلى الله عليه وسلم) خوشحاله وو نو مخ مبارك به يې شغلي كولي لكه سور انار به ځليدو، كله چې زه ورغلم مباركي يې راكړه ويې فرمايل تاسو دريو او رښتيا ويلو له جهنم بچ كړئ بيا ټول صحابه وار په وار را مخكې كيدل او مباركي يې راكوله.

نوزه چې بېحده خوشحاله وم نور رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ته مې وويل: يا رسول الله (صلى الله عليه وسلم) زما ټول مال د الله (ج) په لار كې صدقه دى چې هغې كې زما د قجورو مشهور او بڼكلي باغ باغ هم دى نور رسول الله (صلى الله عليه وسلم) راته وويل نه لرځه ځانته هم پرېږده.

كعب ابن مالك (رضي الله عنه) فرمايې ما ورته وويل يا رسول الله (صلى الله عليه وسلم) نيم مال نو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) راته وفرمايل نيم هم ډېر دى؛ نو بيا مې دريمه حصه صدقه كړه.

د رښتيا ويلو نتيجه:

په غلطۍ اقرار او توبه كول، صبر كول، د شكر سجده، زيري وركوونكې ته هديه وركول، صدقه كول، كومه گناه باندي د هغه سره خبرې پرېښودل، لكه اوس وخت كې څوك چاته د سياسي پناه او تنخواه وړاندېز كول او هغه ردول او د حق طرفداري كول، د كافرانو په وعدو اعتبار نه كول او منافقينو ته هر وخت متوجه او سيدل، لري ځاى ته جهاد ته تلل، د جهاد او شهادت لپاره اوږد سفر كول، نه داسې چې شهادت او جهاد درته د كور مخي ته راشي او ته ورته دليلونه لټوي،

* - سورت التوبه ۱۱۷ او ۱۱۸ اياتونه لَقَدْ تَابَ اللهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ الْخ

د عثمان رضي الله عنه د سيرت (۹) برخه:

او د ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) د خلافت په وخت کې باران نه کيدل وچکالي او د عثمان (رضي الله عنه) صدقات:

سوال: ايا باران نه کيدل او وچکالي پيغور چاته ورکولای شو چې ستاسې وخت کې باران نه وريده وچکالي وه؟

ايا د رسول الله (صلى الله عليه وسلم) په وخت کې د وچکالي او باران نه کيدلو بيشماره احاديث په صحاح سته وو کې نه دي موجود؟

د عبد الله ابن عباس (رضي الله عنه) نه روايت دی، امام احمد (رح) په خپل مسند احمد کې ذکر کړي دی چې د ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) د خلافت په وخت کې په مدينه منوره کې سخته وچکالي راغله او باران نه کيدل نولوی لوی صحابه کرامو ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) ته راغلل چې قحط سالي ده او د مدينې منورې خلک له لوږې او تندي سره مخ دي؟

بايد څه وکړو؟

ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) ورته وفرمايل لږ صبر او استقامت وکړي. باران نه کيدل د الله (ج) امتحان دی او الله (ج) په هغه چا امتحان راولي چې امتحان کې کامياب راووي! دا د الله (ج) عذاب نه دی.

نزدې وخت کې به الله (ج) د خوراک بندوبست وکړي.

اوس نو وگورئ د ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) وړاندوينه يا کرامت.

لږ وخت نه وو تير شوی چې د عثمان (رضي الله عنه) د تجارت قافله مدينې منورې ته راورسيده، کله چې د مدينې تجار او سخيان خلک خبر شول، نو خوشحاله شول چې اوس به له عثمان (رضي الله عنه) دغه خوراکي سامان واخلو او په خپله به هم ماړه شو او په فقيرانو به يې هم وويشو؛ نو ټول تجار په بېرته د عثمان (رضي الله عنه) کورته ورغلل دوازه يې ورته وټکوله عثمان (رضي الله عنه) ورته راووتلو او پوښتنه يې ترې وکړه ولې خیر خودی څنگه ټولو په شريکه زما کورته تشریف راوړی دی؟

تجارانو صحابه کرامو (رضي الله عنهم) ورته وفرمايل موږ خبر شوي يو چې ستا د تجارت سل (۱۰۰) مایه اوښان په خوراکي توکو بار راغلي نو موږ غوښتل چې په بيه يې درڅخه واخلو او پخپله يې هم وخورو او په فقيرانو ته يې هم تقسيم کړو.

عثمان (رضي الله عنه) ورته وفرمايل دننه راشئ!

تجاران صحابه کرام د عثمان (رضي الله عنه) کورته دننه شول.

نو عثمان (رضي الله عنه) ترې پوښتنه وکړه چې څومره گټه راکوئ؟

هغوی ورته وفرمايل، د لس (۱۰) دينارو خوراک درنه په پنځلس (۱۵) اخلو!

عثمان (رضي الله عنه) ورته وفرمايل نه زيات يې کړئ کنه نوزه يې په اوچت قيمت خرڅوی شم، تجارانو صحابه کرامو ورته وويل موږ نه غير مدينه کې نور تجاران نشته نو ته به يې څنگه په اوچت قيمت خرڅ کړی؟

عثمان (رضي الله عنه) ورته وفرمايل يقين وکړې چې زه يې يو په لسه خرڅوی شم تاسو په دينار کې نيم دينار گټه را کوئ او زه د دينار خوراک په لس خرڅوی شم نوره ستاسو خوڅه که اخلي نو ميدان ته شئ کنه نو زه يې په تاسو نه خرڅوم.

تجارانو ورته وويل اول خو مور دو مړه وس نلرو چې په دو مړه قيمت يې واخلو او بل تا ته به هم داسې څوک پيدا نه شي چې په دو مړه لوړ قيمت يې درڅخه واخلي؟

نو عثمان (رضي الله عنه) ورته وويل ما دغه مال خرڅ کړی دی!

ما دغه د سلو او بنانو بار خوراکي شيان په الله (ج) خرڅ کړی تاسو مهرباني وکړئ ټول يوسئ او په انصاف يې د مدینې منورې په خلکو تقسيم کړئ!

نو تجاران خوشحاله شول او ابوبکر صديق (رضي الله عنه) ته يې زيری ورکړ، تا چې ويل لږ صبر او استقامت وکړئ الله (ج) به بند و بست وکړي!

دا دی الله (ج) د عثمان (رضي الله عنه) په مال باندي د مدینې منورې خلک له مشکله خلاص کړل.

عبدالله ابن عباس (رضي الله عنه) فرمايې ما خوب وليدلو چې رسول الله (صلى الله عليه وسلم) د نور جامې اغوستې، د نور په اس سپور دی، د نور يو څه يې په لاس مبارک کې نيولي او ماته داسې معلومه شوه چې ډېر په بېرته دی؛ نو ما ورته وويل يا رسول الله (صلى الله عليه وسلم) زما خو ستا د ليدلو ډېر شوق وو ستا خبرې مې ډېرې ياديدلې ستا مخ مبارک ته کتل ما ته ډير خوند را کوي ته چيرته روان يې چې دو مړه په بېرته يې لږ صبر وکړه چې زه دې په ليدلو مور شم بيا به لاړ شي.

عبدالله ابن عباس (رضي الله عنه) فرمايې چې رسول الله (صلى الله عليه وسلم) وفرمايل، عثمان (رضي الله عنه) صدقه کړې وه او هغه الله (ج) قبوله کړه او الله (ج) ورته يو کور په جنت کې ورکړ او يوه بنايسته جوړه يې ورته په نکاح کړه او س د هغې واده ته زه غوښتل شوی يم نو زه هلته روان ځکه په بېرته يم.

نو ټې رسول الله (صلى الله عليه وسلم) فرمايلي چې که چيرته د جنت د حورې يو غاښ دنيا ته رابنکاره شي نو لمر به ت شي او که حوره د دنيا په اوو سمندرونو کې لاړې توی کړي نو او به به يې د شاتو نه زياتې خوړې شي.

عبدالله ابن عباس (رضي الله عنه) فرمايې چې زه راوین شوم نو پوی شوم چې هغه صدقه همدغه وه چې الله (ج) د عثمان (رضي الله عنه) نه قبوله کړه.

د عثمان رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۰) برخه:

د عثمان رضي الله عنه کوهی.

د عثمان (رضي الله عنه) په نوم د بنک اکاونټ.

د عثمان (رضي الله عنه) په نوم پنځه ستورو والا لويه عماره او هوټل.

د عثمان (رضي الله عنه) د کوهي په برکت ټوله دنيا کې نور کوهيان.

د احاديثو په ټولو مستندو کتابونو کې د بئر رومه حديث په کثرت سره ذکر شوی، بئر رومه ته ولې د رومه کوهی ويل کېږي؟ مختلف روايتونه دي، يو روايت دی رومه عفاري يو صحابي (رضي الله عنه) وو دا د هغه ملکيت وو ځکه د هغه نوم ته يې نسبت کېږي، چې دا د وادي العقيق الاصفر علاقه کې وو، خو د بئر روايتونو کې ذکر شوي چې دا کوهی د يو يهودي وو، کله چې مهاجرين مدينې منورې ته راغلل او هغوی هلته د زم زم په خوږو او بو څکلو عادت شول د نورو کوهيانو او به مالېږينې وې او که د کوم کوهي او به که خوږې هم وې يا کوهيان وچ شوي وو يا يې خوندورې او به نرلې، خو يوازې د رومه کوهی وه چې او به يې زياتې خوږې او خوندورې وې او زم زم او بو ته ورته وو.

د دې کوهي ملکيت چې يهودي سره وو هغه به او به زياتې په لوړ قيمت خرڅولی يو مشک او به به يې په يو دينار خرڅولی او که به چا يوه لپه او به ځکلی هغه به يې هم يا په اور بشو يا قجورو ورکولی؛ نو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ته انصارو او مهاجرينو د ابو شکايت وکړ، نو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) وفرمايل که چا دغه کوهی واخيستو او خيرات يې کړ نو الله (ج) به ورته جنت کې يوه چينه او باغ ورکړي؛ نو صحابه کرامو (رضي الله عنهم) هر يوه دا کوښښ کولو چې يهودي يې په خرڅولو راضي کړي چې تر ټولو مخکې عثمان (رضي الله عنه) وو.

عثمان (رضي الله عنه) يهودي ته وويل دا کوهی په ما خرڅ کړه او چې څومره روپۍ غواړې درکوم يې يعنې د هغه يهودي د خوښې روپۍ يې ورکولې خو يهودي انکار کولو چې بالکل يې نه خرڅوم بيا عثمان (رضي الله عنه) ورته وويل نيم راباندې خرڅ کړه او قيمت به يې هم ستا د خوښې درکړم.

يهودي په دې خبره راضي شو او فکري يې وکړ چې عثمان (رضي الله عنه) يو په تجارت پوه دی کيدای شي زما تجارت هم دده له برکته نور هم کامياب شي، نو اخر يهودي په (۱۲۰۰) دولس زره ديناره راضي شو او نيم کوهی يې خرڅ کړ، چې يوه ورځ به د عثمان (رضي الله عنه) نوبت وو او يوه ورځ به د يهودي؛ خو کله چې عثمان (رضي الله عنه) نيم کوهی واخيستلو نو هغه خپل نوبت خيرات کړو چې هر چا ته به د ابو ضرورت وه د عثمان (رضي الله عنه) په نوبت کې به يې او به پوره کولی چې کله به د يهودي نوبت شو نو نه به مسلمان ورتلو او نه يهودي.

نو يهودي پوی شو چې زما تجارت ناکام دی او څوک او بو ته نه راځي نو هغه نيم کوهی يې هم په (۸۰۰) اته زره ديناره په عثمان (رضي الله عنه) خرڅ کړ، چې د کوهي قيمت ټول (۲۰۰۰) شل زره ديناره شو.

نو عثمان (رضي الله عنه) رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ته راغی ورته يې وويل تا چې کومه وعده کړې وه په جنت کې هغه زما لپاره شته؟ نو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ورته وفرمايل بلکې له هغې څو چنده زائنه وعده ده.

د دغې کوهي ژوروالي (37) متره او پلن والی يې (4) متره دی، عثمان (رضي الله عنه) هغه اوبو ته چې خلکو به مشکونه ورباندې مينځل د قجورو بوتې وکرل، او هغه بيا په زياتيدو شول. عثمان (رضي الله عنه) دا کوهی داسې وقف کړو چې ترقيامته به څوک مداخله په کې نه کوي؛ نو همدا سې دغه عادت تر اوسه جاري دی او ټولو حکومتونو ورته خاصه توجه کړې چې (37) کال وړاندې د سعودي حکومت پکې باقعه نوري قجوري وکرلې د اوبه خور مشينونه يې ورباندې ولگول او قجوري يې نوري هم زياتې کړې د اوقافو وزارت هر کال نيمې خرڅولې، نيمې يې په کونډو و يتيانو ويشلی چې د قجورو تعداد يې (1550) ته رسيدلې، نو د عثمان (رضي الله عنه) په نوم يې د بنک اکاونټ جوړ کړ او پاتې روپۍ به يې په کې جمع کولې، دغه روپۍ دومره زياتې شوې چې حکومت د دې کوهي په اوبو د جوړ شوي باغ په روپيو نورو ملکونو کې د کوهيانو کيندلو موسسې جوړې کړې چې تر اوسه يې په ټوله دنيا کې زرگونه کوهيان مهاجرينو او ځايي خلکو ته کيندلي دي.

له بلې خوا د مدينې منورې اوقافو وزارت اوس وخت کې په همدې روپيو يوه لويه عماره جوړه کړه او هغې کې يې د حاجيانو لپاره رهايشي ځايونه او مهمان خانې جوړې کړې چې دغه هوټل او مهمان خانه د پنځه ستورو والا مشهورو هوټلونو څخه حسابېږي.

چې اوس د هغې کلنې آمدن (50) ميليونه ديناره جوړېږي، اوقافو دغه روپۍ د عثمان (رضي الله عنه) په نوم د بنک اکاونټ کې جمع کوي او بيا يې د ضرورت په وخت په مختلفو ملکونو کې په کونډو و يتيانو او ضرورتمندو ويشي.

د عثمان رضي الله د سيرت (۱۱) برخه:

د عثمان (رضي الله عنه) فضائل:

- ← عثمان رضي الله عنه په جاهليت کې هم حياناک وه،
- ← چې خبرې به يې کولې ډيرې به خوږې وې.
- ← بتانو ته يې سجده په جهالت کې هم نده کړې.
- ← زنا او زنا ته بلونکې اعمال يې نه دي کړي.
- ← کنځل يې په ټول عمر چا ته نه دي کړي.
- ← شراب يې په ټول عمر کې نه دي څښلي.
- ← عثمان (رضي الله عنه) به ويل په دغه پورته شيانو باندې الله (ج) په ما ډيره مهرباني کړې ده.
- ← زه په اسلام راوړلو کې څلورم کس يم.
- ← بل دا چې جيش العسرة يعنې د تبوک د غزا دريمه برخه مجاهدين ما په خوراک، څښاک، وسله او سورلي سمبال کړي وو.
- ← د قران کريم د جمع کيدو او ترتيب توفيق ماته الله (ج) را کړی.
- ← له کومې ورځې چې زه مسلمان شوی يم اولاس مې رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ته په لاس کې ايښی ما خپل ښی لاس خپلې شرمگاه ته نه دی نژدې کړی.
- ← په ما باندې هېڅ داسې د جمعې ورځ نه ده راغلې چې يو غلام مې نه وي ازاد کړی.
- ← زما په زړه کې د غلطو کارونو ارزو نده راغلې.
- ← سندري مې نه دي ويلې او نه مې اوريدلي.
- ← دروغ مې نه په جاهليت کې ويلې او نه وروسته.
- ← تجارت کې مې دوکه او چل نه دی کړی.
- ← زنا او فحاشي خبرې مه نه دي کړي.
- ← عثمان (رضي الله عنه) فرمايې، قريشو د جهالت په وخت کې هم ماسره دومره مينه لرله چې کومه خوشحالي به پيدا شوه نو ښځو به سندر وکې يواځې زما صفتونه کول او زما سخاوت، حيا او بهادري به يې ستايله.
- ← عثمان (رضي الله عنه) فرمايې الله (ج) ما ته د هجرت کولو درجه په نصيب کړه، چې رسول الله (صلى الله عليه وسلم) به فرمايل په انبياوو کې يواځيني مهاجر چې د اولاد سره يې هجرت کړې لوط (ع) دی او په صحابه کرامو کې عثمان (رضي الله عنه) دی.
- ← عثمان (رضي الله عنه) فرمايې چې يوه ورځ بي بي رقيه (رضي الله عنها) ما باندې سر مينځلو او رسول الله (صلى الله عليه وسلم) زموږ کور ته راغی نو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) بي بي رقيه (رضي الله عنها) ته وويل، لور جانې د عثمان (رضي الله عنه) ډير خيال ساته، عثمان (رضي الله عنه) يواځيني شخص دی چې خويونو کې ماسره مشابهت لري.
- ← عثمان (رضي الله عنه) فرمايې، زه دغه خبرې زيات خوشحاله کړم چې زما مشابهت په خويونو کې د رسول الله (صلى الله عليه وسلم) په شان دی.

- ← عثمان (رضي الله عنه) فرمايې چې ويړه طبيعي شى دى، هر څوك كله كله ويړيږي خو چې څومره غزاگانې ما كړي نو د مرگ يا زخمي كيدلو ويړه په ما نه ده راغلي.
- ← عثمان (رضي الله عنه) فرمايې، ما د بنمن هم له شاله خوانه دى وهلى، دغه كار ما ته ناخواني ښكاره كيده، چې كله به د بنمن ما ته مخامخ شو نو حمله مې پرې كوله.
- ← عثمان (رضي الله عنه) فرمايې، ما كله هم داسې ځاى كې بولى نه دي كړي چې خلك مې وويني.
- ← ابن عباس (رضي الله عنه) فرمايې، عثمان (رضي الله عنه) ته به چې هر څومره خوراكي شيان راغلل او هغه كه به هر څه وو، په غريبانو به يې تقسيم كړل چې هغوى يې وخوري او خپله به كور ته لاړو او سر كې سره به يې د اور بشو ډوډى خوړله.
- ← عثمان (رضي الله عنه) به مشرانو سره د ملاقات په وخت سترگې مباركې له شرمه ښكته نيولي وې.
- ← عثمان (رضي الله عنه) ته به چې هر حاجتمند راغى د هغه خبرې به يې په غور او دقت سره اوريدلى او تكبر او لويې نه كوله.
- ← عثمان (رضي الله عنه) به چې په لاره روان وو؛ نو ځمكې ته به يې كتل، د دې په خاطر چې كه كومه رنانه مخې ته راشي چې سترگې مې پرې و نه لږيږي اكر كه اول كاته گناه هم نلري.
- ← كله كله به يو څوك مخې ته ورغى او عثمان (رضي الله عنه) به ورباندې نه وو پوى شوى ترڅو به چې هغه ورباندې اواز نه وو كړى.

د عثمان رضی الله عنه د سيرت (۱۲) برخه:

◀ د حديبي صلحه

◀ د صلحې اسباب

◀ د صلحې فايدي

◀ د صلحې نتايج

◀ د صلحې شرطونه

◀ د صلحې گټه چا ته زياته ورسیده؟

په کال (۲۲۷) م کې رسول الله (صلى الله عليه وسلم) وغوښتل چې عمره وکړي نو مسلمانانو ته يې د تيارئ امر ورکړ، فقط د لارې مصارف، د ذبحې لپاره او بنس يا بل حيوان او توره يا نېزه چې د خپل ځان دفاع پرې وکړي نو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) سره (۱۴۰۰) کسان عمرې ته تيار شول او د مکې مکرمې په طرف روان شول، خود مکې مشرکينو ته جاسوسانو غلط خبر رسولى وو، چې مسلمانان جنگ ته راروان دي، نو د مکې ټولې لارې او درې يې له جنگياليو ډکې کړې؛ کله چې رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ذوالحليفې مقام ته له خپلو صحابه کرامو ملگرو سره ورسيدو، نو هغه جنگياليو يې مخه ونيوله، ځکه رسول الله (صلى الله عليه وسلم) د خپلو ملگرو سره بيرته حديبي مقام ته راستون شو هلته يې عمر (رضي الله عنه) راوغوښتو او ورته يې وويل، چې غواړم ته مکې ته لاړ شي او د مکې مشرکينو ته ووايي چې موږ جنگ ته نه يو راغلي موږ فقط عمرې کولو لپاره راغلي يو او بيرته ځو.

خو؛ عمر (رضي الله عنه) رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ته وويل، يا رسول الله (صلى الله عليه وسلم) يو خو زما طبيعت سخت دی هسې نه جنگ رانه وشي بل دا چې زما خاندان کمزوری دی نشي کولای چې ما ته امن راکړي يا مې دفاع وکړي او کيداى شى مخکې له دې چې زه ستا پيغام هغوى ته ورسوم زه مشکل سره مخ شم او لويه لانجه به درته جوړه کړم،

خو زه درته مناسب شخصيت بنام چې د هغه لېرلو کې خیر دی د هغه طبيعت آرام دی برداشت لري قوم يې مضبوط دی او په خلکو کې ډير زيات عزت لري،

نو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ورته وويل، هغه څوک دی نو عمر (رضي الله عنه) ورته وويل هغه عثمان (رضي الله عنه) دی؛ نو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) عثمان (رضي الله عنه) راوغوښتو ورته يې وويل، چې ته لاړ شه قريشو ته ووايه موږ جنگ ته نه يو راغلي موږ عمره کوو او بيرته ځو،

عثمان (رضي الله عنه) يې خبره ومنله او روان شو، لکه څنگه چې ذکر شوې وه د عثمان (رضي الله عنه) په زړه کې ډار او ويره بالکل نه وه؛ نو يوازې روان شو کله چې مکې اطرافو ته ورسيدو نو هلته په آسونو سواره جنگيالي تيار موجود وو او ټول ترې چاپيره شول، دغه ځای وادې (ملاح) نومیده.

نو دغه مسلح کسانو کې د عثمان (رضي الله عنه) د تره زوی (ابان بن سعيد بن العاص بن اميه) هم موجود وو هغه چې خپل د تره ځوی عثمان (رضي الله عنه) وليدو ټولو ته يې وويل، خبردار ما خپل تره ځوی ته امن او پناه ورکړه که هر څوک ورته نژدې شو خير يې نشته؛ نو په دې طريقه عثمان (رضي

الله عنه) مکې مکرمې ته داخل شو هلته يې مشرکين وليدل چې ناست دي نو هغوی ورته وويل څنگه راغلی يې؟

عثمان (رضي الله عنه) ورته وويل موگ عمرې ته راغلي يو اول تاسو ته اسلام وړاندې کوو چې تاسو ته خپل شکستونه څه معلم دي تاسو ضد مکوي که رسول الله (صلى الله عليه وسلم) کامياب شي او دا دين عزتمند شي تاسو به هم عزتمند شئ،

نو تاسو که عقلمند يې نو ځان له مشکل نه بچ کړئ، دا چې موږ ته اجازه زا کړئ چې عمره ادا کړو، هغوی ورته وويل، اسلام خو موږ نه قبلوو او نه چاته د عمرې کولو اجازت ورکوو؛ خو که ته طواف يا عمره کوي ويې کړه،

عثمان (رضي الله عنه) ورته وويل په الله (جل جلاله) قسم چې محمد (صلى الله عليه وسلم) طواف او عمره ونکړي زه به يې هېڅکله ونکړم،

له دې وروسته عثمان (رضي الله عنه) خصوصي ملاقاتونه شروع کړل مکه کې داسې خلک وو چې مسلمانان شوي وه خو اظهار يې نشو کولای هغوی ته د رسول الله (صلى الله عليه وسلم) او نورو خپلوانو خبرونه نه رسيدل هغوی ته عثمان (رضي الله عنه) بيل بيل ورغلو، تسلي او ډاډگيرنه يې ورکړه او ورته يې وويل، لکه څنگه چې موږ حديبي پورې راغلو، همداسې به انشا الله مکې ته هم راشو تاسو فکر مکوي،

بل خوا هلته رسول الله (صلى الله عليه وسلم) او صحابه کرامو ته يو ځل داسې خبر ورسيدو چې عثمان (رضي الله عنه) طواف او عمره کړې نو صحابه کرامو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ته راجمع شول چې عثمان (رضي الله عنه) عمره کړې او دا يو قسم يې وفايي او ستا مخالفت دی.

نو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ورته جواب کې وويل، تاسو بې فکره اوسئ زه چې څومره عثمان (رضي الله عنه) پېژنم نو فکر نه کوم چې زما نه بغير دې هغه عمره کړي وي!

بل خوا عثمان (رضي الله عنه) د ضعيفو مسلمانانو په پوهولو او نورو ته پټ دعوت ورکولو کې وخت تير کړ، بل خوا داسې اوازه خپره شوه چې مشرکينو عثمان (رضي الله عنه) شهيد کړی نو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ټولو صحابه کرامو ته د بيعت کولو امر وکړ او له (۱۴۰۰) کسانو ټولو يې بيعت واخيست چې بيرته به نه واپس کيږو سره له دې چې وسلې ورسره کمې وې، فقط يو تن منافق چې (جد ابن قيس) نوميدو بيعت ونکړ.

تر ټولو اول د بيعت لاس رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ابوسنان عبدالله بن وهب الاسدي (رضي الله عنه) ته ورکړ بيا ټول راتلل او بيعت يې کولو چې دې بيعت ته بيعت رضوان وايي.

او رسول الله (صلى الله عليه وسلم) خپل نسی لاس په چپ لاس ووهلو او ويې ويل دا د عثمان (رضي الله عنه) بيعت شو، چې بيا الله (جل جلاله) آياتونه نازل کړل چې الله (جل جلاله) د مهاجرينو او انصارو او ورسره کسانو څخه راضي شو.

له دې وروسته عثمان (رضي الله عنه) هم بيرته رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ته ورسيدو او رسول الله (صلى الله عليه وسلم) د عثمان (رضي الله عنه) په ژوندي راتللو زيات خوشحاله شو بيا صحابه کرامو عثمان (رضي الله عنه) نه پوښتنه وکړه ايا تا طواف او عمره وکړه؟

نو عثمان (رضي الله عنه) ورته وويل، تاسو په ما بد گمان كړي زه به څنگه طواف كوم او تاسو او رسول الله (صلى الله عليه وسلم) به ترې حصار شوي ياست!

د قريشو جاسوسانو نه چا قريشو ته خبر ورکړو چې مسلمانانو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) سره بيعت وکړ چې يا به مرگ وي او يا به عمره کوو، نو هغوی عروۍ بن مسعود ثقفی مسلمانانو ته راوړلو چې احوال يې معلوم کړي کله چې هغه بېرته ستون شو، هغوی ته يې وويل تاسو په دې خلکو بالکل برلاسي کيدای نشئ، ما د فارس او روم بادشاهان ليدلي خو هغوی کې دومره تابعداري نشته څومره تابعداري چې دوی کې ده، کله چې رسول الله (صلى الله عليه وسلم) اودس کوي او به يې صحابه کرام ځمکې ته نه پرېږدي او په خپلو مخونو يې مېني.

چې خبرې کوي نو دوی داسې غوږ نيولی وي چې بالکل حرکت نه کوي، څوک په لوړ او از يې مخکې خبرې نه کوي، نو د مسعود ثقفی خبرو مشرکين وارخطا کړل او د صلحې لپاره يې سهيل بن عمرو راوړلو.

د عثمان رضي الله عنه د سيرت (۱۳) برخه:

د رسول الله (صلى الله عليه وسلم) خوب ليدل.

رسول الله (صلى الله عليه وسلم) خوب ليدلی وه چې مکه فتحه شوی وي او نوې عمره کوي نو ځکه يې د عمرې اراده وکړه، او په مدينه منوره کې يې نيميله بن عبد الله اليشي (رضي الله عنه) مشر وټاکلو په بل روايت کې عبد الله بن مکتوم (رضي الله عنه) مشر ټاکلی وو، کله چې نبي کریم (صلى الله عليه وسلم) مکې ته راتلو نو لاره کې روان وو نو بشر بن سفيان مخې ته ورغې هغه رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ته وويل، چې خالد بن وليد چې لا مسلمان شوی نه وو درته لاره نيولې (۲۰۰) تنه په اسونو سپاره ځوانان ورسره دي نو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) لاره بدله کړه، او حمزه بن عمرو الاسلامي ورته بله لاره کې رهبري وکړه تر څو حديبي ته ورسيدل لکه چې ذکر شول د حبابيشو د قوم مشر چې حلس نوميدو لارې ته راووتو چې کله يې وليدل چې مسلمانانو خپلو اوښانو ته غاړه کې قلادې اچولي (قلادې يوه علامه وه چې معلومه شي چې دا هديې لپاره دي) بېرته مکې ته لاړو هلته يې مشرکينو ته وويل مسلمانان په ډير عزت او احترام راغلي او تاسو بايد ورته اجازت ورکړي نو مشرکينو ورته وويل ته يو غره وال يا اعرابي سرې يې ته په دې کارونو نه پوهېږې نو هغه پدې پېغور خپه شو قسم يې ورته وکړ چې ټول قوم به راټولوم او تر مرگه به درسره جنگېږم او د مسلمانانو ملگرتيا به كوم، بيا مشرکينو ورته وويل چې پام کوه داسې ونکړې.

بيا چې هغوی ته د مسلمانانو قوت معلوم شو او بيعت الرضوان نه هم خبر شول اول يې عروه بن مسعود ثقفی راوړلو چې احوال معلوم کړه د هغه خبرې موږ ته ذکر کړې چې کوم صفات يې د مسلمانانو ذکر کړل نو بيا يې سهيل بن عمرو راوړلو او هغه ته يې د معاهدې يا صلحې واک ورکړ.

د صلحي د شرايطو متن ليک:

۱- علي (رضي الله عنه) وليکل، بسم الله الرحمن الرحيم، نو سهيل وويل چې زه خو رحمن نه پېژنم داسې وليکه چې بِاسْمِكَ اللَّهُمَّ، نو علي (رضي الله عنه) انکار وکړو، خو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ورته وويل خیر دی بِاسْمِكَ اللَّهُمَّ، وليکه بيا چې دې کلمې ته ورسيدو چې (هذاما قاضى عليه رسول الله (صلى الله عليه وسلم) نو سهيل بيا وويل چې که مور ستا نبوت منلی بيا صلحي ته کوم ضرورت ووتله وليکه چې محمد بن عبد الله نو دې نه بيا علي (رضي الله عنه) انکار وکړ چې ما اوس رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ليکلی نه يې وړانوم، نو بيا رسول الله (صلى الله عليه وسلم) خپله ترې لرې کړ او هغه تکي يې وړان کړل بيا رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ورته وفرمايل زه د الله (جل جلاله) رسول يم اگر که تاسو دروغجن گڼلی يم.

معاهدي شرطونه:

- ◆ که د قريشو نه څوک قريشي مسلمانانو ته ورشي نو مسلمانان به يې بيرته ورته سپاري او که مسلمانانو نه څوک هغوی ته ورشي هغوی به يې بيرته سپارلو ته نه مجبوروي.
  - ◆ هغه قبایل چې دې دواړو طرفونو کې چاسره هم ملگري شي بل طرف به تجاوز ورباندې نه کوي.
  - ◆ دغه صلحه لس کلونو لپاره ده او دغه لس کلونو کې به جنگ يو طرف هم نکوي.
  - ◆ مسلمانان به دې کال کې بيرته ستنيږي او بل کال ته به عمرې ته راځي.
  - ◆ دغه ليک به د مکې مکرمې په ديوال زړول کېږي تر څو چې ټول يې وويني.
- بيا رسول الله (صلى الله عليه وسلم) وفرمايل، پورته شئ خپل څاروي حلال کړئ خو څوک اوچت نشول بيا يې وويل پورته شئ حلاله وکړئ بيا څوک پورته نشول بيا يې دريم وار او از وکړو بيا څوک پورته نه شول نو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) خپله پورته شو او بن يې حلال کړو بيا يې نايې راوغوښتو وينتان يې وخريل.
- بيا ټول پورته شول او خپل خپل اوسنې حلال کړل او د يو بل سره يې داسې وخريل چې له ډير خفگانه تږدې وه چې يو بل ووژني.
- دا ځکه چې دغه شرطونه ظاهري ډير سخت معلوميدل چې که څوک مسلمان شي نو دوی به يې بيرته ورکوي او که څوک له مسلمانانو هغوی ته ورشي نو هغوی به يې نه واپس کوي.
- خو د دې صلحي فايدي ډيرې زياتې وې.
- (۱) مسلمانانو ته د مشرکينو له خوا نه اطمنان حاصل شو چې هغوی به حملې نه کوي نو ځکه مسلمانانو ته فرصت پيدا شو چې خپله پاملرنه فارس، روم، مصر او نورو ملکونو ته واوړي نو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) هلته وفدونه ولېږل چې زياتې فايدي او لاسته راوړنې يې درلودې.
- (۲) هغه قبایل چې مشرکينو سره يې معاهدي لرلې هغوی ته معلومه شوه چې مسلمانان مخ په کاميابي روان دي نو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) سره يې رابطې شروع کړې.
- د مکې مشرکينو چې همدا مسلمانان يې له خپلو کورنو رايستلي وو او په هيڅ قوت ورته قايل نه وو نو په دې صلحي باندې خبره بيخي ښکاره شوه چې مسلمانان يو قوت دی.

مسلمانانو ته د غزوه ماته لپاره هم ښه فرصت په لاس ورغې چې له دې خوا بيخي مطمئن شول چې قريش پرې حمله نشي کولای. د بيعت الرضوان بله گټه دا وه چې د صحابه کرامو ايمانونه هم معلوم شول چې تر مرگه يې بيعت وکړي. بله فايده يې داشوه چې الله (جل جلاله) د بيعت الرضوان والاو وڅخه راضي شو. په بخاري شريف کې د جابر ابن عبد الله (رضي الله عنه) نه روايت دی، چې رسول الله (صلى الله عليه وسلم) فرمايلي چې د ځمکې پر سر تر ټولو غوره خلک د بيعت الرضوان والا خلک دي. په بل روايت کې صحيح مسلم شريف کې د جابر ابن عبد الله (رضي الله عنه) او هغه د حفصې رضي الله عنها نه روايت کړی چې رسول الله (صلى الله عليه وسلم) وفرمايل او ما په خپلو غوږونو ترې اوريدلي چې د بيعت الرضوان صحابه (رضي الله عنهم) به جهنم ته لاړ نه شي. له دې صلحې دا معلومه شوه چې صلح به د اصلي دښمن سره کېږي نه د کمزوري دښمن سره، د دښمن کمزوري ډلې ټپلې به په ضمن کې داخلې وي لکه د عربو قبایل چې په دې کې داخل وو.

د عثمان رضي الله عنه د سيرت (۱۴) برخه:

مکه مکرمه کې د عثمان (رضي الله عنه) ملاقاتونه

← د ابو جندل (رضي الله عنه) او ابو بصير (رضي الله عنه) تازه کوونکې واقعات. کله چې عثمان (رضي الله عنه) مکې کې هغه مسلمانانو سره وکتل کوم چې کافرانو قسم قسم عذابونه ورکول خو هغوی هجرت نه شو کولای، هغوی کې يو تن ابو جندل (رضي الله عنه) بن سهيل بن عمرو وو، سهيل بن عمرو هغه کافر مشر وو چې قريشو معاهدې يا صلحې لپاره رالېږلې وه، او ابو جندل (رضي الله عنه) يې ځوی وو کور کې يې په ځنځيرنو تړلی وه کله چې ابو جندل (رضي الله عنه) خبر شو چې رسول الله (صلى الله عليه وسلم) دلته د عمرې په نيت حديبيه کې دی نو له کوره ولچکو او ځونو سره وټنښتېده، او دې ځای کې يې پلار د صلحې ليکل اخري پرې او ته رسيدلي وو فقط گوتې لگول يا د سخط کول پاتې وو، کله چې رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ابو جندل وليدو چې په ډير تکليف يې ځان رارسولی دی او ټول بدن يې له وهلو ټکولو زخمي دی نو ډير خفه شو؛ ځکه چې د صلحې شرطونه ليکل شوي وو.

سهيل بن عمرو چې کله خپل ځوان ځوی وليدو؛ نو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ته يې وويل ما ته خپل ځوی بېرته په لاس راکړه، کله نوزه دغه صلحه نکوم. رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ورته وفرمايل گوره تر اوسه په کاغذ مهر او د سخط نه دی شوی، فقط ليکل شوي ته ماته دا خپل ځوی هديه کې راکړه. تا خپل ځوی ته قسم قسم عذابونه ورکړي، خو هغه اسلام پرې نښود، لکن سهيل بن عمرو و نه منله او ټينگ شو چې که ماته خپل ځوی و نه سپاري زه بېرته ځم اخړ کې رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ومنله او ليک يې د سخط کې.

ابو جندل (رضي الله عنه) رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ته وويل، يا رسول الله تاسو ما په لاس مه ورکوئ تاسو گورئ چې دوی په ما خومره ظلمونه کړي زما دغه پلار ما په فتنه کې اچوي ما به له اسلامه وگرځوي.

خو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ورته وفرمايل اي: جندله صبر وکړه، الله (جل جلاله) به تاسو ته لاره جوړه کړي لږ نور هم تکليف تير کړه الله (جل جلاله) به خامخا تا ته لاره جوړه کړي که زه اوس تا دلته حصار کړم زه به وعده خلاف شم او زه وعده خلافي نکوم.

له يوې خوا صلحه وشوه او ابو جندل په ژړا او واويلا خپل پلار ته په لاس ورکړل شو، له بلې خوا صحابه کرام له ديري غوصې ناقراره وول له حلالې او سر خړيلو وروسته رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ورته د بيرته مدينې منورې ته د تللو امر وکړ.

کله چې رسول الله (صلى الله عليه وسلم) مدينې ته ورسيدو نو اول مسجد ته لاړو لږ وخت نه وو تير شوی، چې ابو بصير بن عتبې بن اسيد (رضي الله عنه) راوړسيدو او دغه لوی سفري يې پښې ابله په لورې تنده تر سره کړی وو، ټول بدن يې زخمي وه کافرانو هر قسم عذابونه ورکړي وو.

رسول الله (صلى الله عليه وسلم) هم ستومانه وو خود ابو بصير (رضي الله عنه) ورتگ نور هم پرېشانه کړ، لږ وخت نه و تير شوی چې دوه تنه ځوانان مسجد طرف ته په منډه راغلل؛ کله چې يې په ابو بصير سترگې ولږيدې نو چغې يې کړې چې اي محمد (صلى الله عليه وسلم) موږ ته ابو بصير په لاس راکړه وعده خلافي مکوه او د صلحې شرطونه پوره کړه.

رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ابو بصير (رضي الله عنه) ته وفرمايل لاږ شه ورسره موږ دوکه او وعده خلافي نه شو کولای، ابو بصير (رضي الله عنه) ورته وويل يا رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ما مه ورته سپاره ما ته يو څو تکړه ځوانان راکړه زه مکه مکرمه درته فتحه کوم، نورو صحابه کرامو يو بل ته وکتل او ويې ويل قسم دی دغه ځوان ډير بهادر انسان دی که اجازه ورکول شي هر کار کولی شي خود رسول الله (صلى الله عليه وسلم) د امر منل ضروري وو، ځکه چې په دغسې کارونو او د هغې په حکمتونو بل څوک نه پوهېدل.

ابو بصير (رضي الله عنه) هغه کسانو له خپلو ځانونو سره روان کړ څو منزله وړاندې هغوی دواړو خوراک لپاره کيناستل لږ وخت بعد يو تن سحراگشت يا لويو بولو ته لاړو او يو تن پاتې شو هغه سره ډيره تيره توره وه او هغه يې لاس کې اړوله راپوله، ويل يې چې دغه توره زبردسته توره ده ستا په شان ډيرو باندي ما تجربه کړې چې د اوس او خزرج قبيلو تکړه ځوانان وي او زما ورسره مقابلې وي او ترې داسې سرونه غوڅوم.

ابو بصير (رضي الله عنه) ورته وويل، چې توره خودې ما ته هم ډيره زبردسته ښکاري ته راکه چې ويې گورم، هغه مغزوره ځوان چې په خپل طاقت ډير نازيده، توره يې ورکړه کله چې توره ابو بصير (رضي الله عنه) لاس ته ورغله نو په يو شړق سره يې سر له تنې جدا کړ او هيسته يې ترې وغورزاوه او دې حالت کې هغه بل هم راروان وو هغه چې کله د خپل ملگري سر وليدو چې له تنې جدا دی نو مخ په مدينه منوره يې منډې کړې.

هغه کافر مخکې دى او ابوبصير (رضي الله عنه) ورپسې دى هغه ځوان په مسجد نبوي (صلى الله عليه وسلم) ورتوتلو او چغې يې وهلې بېچ مې کړئ، دې وخت کې ابوبصير (رضي الله عنه) هم ورپسې ورسيدلو او له مخ مبارک او سترگو يې د غوصې نه اور وريدو، نور رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ته يې وويل، يا رسول الله (صلى الله عليه وسلم) تا خپله وعده پوره کړه زه دى په لاس ورکړم اوس ته مکلف نه يې چې بېرته مې ولېږي او ما ته اوس دغه کافر را کړه چې سر يې له تنې جدا کړم. رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ورته وويل دغه کس موږ ته پناه راوړه اگر که د بنمن هم دى موږ پناه ورکړې ته يې نشي وژلى او ته بايد له دې ځايه لاړ شي ځکه موږ د صلحې تر اخره په خپله وعده ټينگ ولاړ يو.

ابوبصير (رضي الله عنه) له هغه ځايه ووتو او له ډير فکر او سوچ وروسته يې د سمندر غاړې ته د تللو فيصله وکړه هغه ځای ډير لرې وو خو په دې خاطر چې هلته به له لوږې مړ نشي يوشى به ورته پيدا کيږي چې تر هغې ورباندې ژوند تير کړي چې مسلمانان کاميايږي.

کله چې ابوبصير د سمندر غاړې ته ورسيدو نو فکري يې وکړو، چې دغې زبردستي تورې نه بايد کار واخلي، نو په هغه لار به اکثره د قريشو قافلې شام ته تللي او بېرته به يې تجارتي مال راوړلو نو ابوبصير (رضي الله عنه) به هره قافله لوت کوله کافران به يا وتبستيدل يا به يې مړه کړل او خوراکي شيان يې مکمل په قريشو بند کړل له بلې خوا ابوجندل (رضي الله عنه) خپل پلار سهيل بيا تړلى وو چا ورته وويل چې ابوبصير (رضي الله عنه) د سمندر غاړې ته لاړ دى او هلته يې د قريشو د قافلولاړ نيولې، ابوجندل (رضي الله عنه) بيا هم په کومه طريقه ځان خلاص کړو او د شپې ووتلو تر څو چې يې پلار خبريدو نو هغه ابوبصير (رضي الله عنه) ته ځان رسولى وو، کله چې يې ابوجندل (رضي الله عنه) وليدو کلک يې په غيږ کې ونيولو او ډير زيات خوشحاله شو، چې ملگرى يې پيدا شو. اوس نو دوى دوه تنه زمريان سره يو ځاى شول، دواړه هغه بهادر ځوانان وو د ټولې قافلې خلکو ورسره مقابله نه شوه کولای.

دغه خبره د مکې مکرمې نورو ځوانانو ته هم معلومه شوه او نور خلک هم ورسره يو ځاى شول تر (۷۰) يا (۸۰) د دې ځوانانو تعداد ورسيدو، له يوې خوا دغه خبره رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ته هم معلومه شوه چې ابوبصير او ابوجندل او نور صحابه کرام اوس په يوه مضبوط قوت بدل شوي، هغوى د مکې خلکو باندې خوراکي توکي بند کړي او د مکې مشرکين په چغودې نو ډير زيات خوشحاله شو چې يوې خوا صلحه په خپل ځاى پاتې شوه او له بلې خوا مسلمانانو ته قوت پيدا شو.

نو همدې وخت ک د مکې مکرمې مشرکينو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ته ليک راو لېږلو چې موږ ته د دغه کسانو ضرورت نشته موږ خويي برباد کړو څوک يې مړه کړل څوک راوتبستيدل او مال يې را نه واخيستو ته دې خپل مسلمانان دروغواړه که هر څوک تا ته درځي درځي دې خو چې موږ يې له شره خلاص شو.

نور رسول الله (صلى الله عليه وسلم) خپلو ملگرو ابوبصير او ابوجندل رضی الله عنهم او نورو ته ليک وليږلو چې راشئ تاسو د صلحې د شرطونو نه مستثنى شوي ياستئ، کله چې هغوى ته دا ليک ور ورسيدو او ليک ابوبصير (رضي الله عنه) په لاس کې وو او لوستو يې چې مرگ ته يې ليک وويلو

او وفات شو (وَإِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ) پيا جندل (رضي الله عنه) هلتنه خاورو ته وسپارلو او خپله رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ته راغې چې د مکې مکرمة فتحه کې هم شريک شو نو نورو ډيرو غزاگانو کې هم شريک شو او اخر کې اردن، لبنان کې شهيد شو، إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ.

د عثمان رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۵) برخه:

د عثمان (رضي الله عنه) سخاوت.

← ابن عباس (رضي الله عنه) نه روايت دی چې يوه ورځ عثمان (رضي الله عنه) رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ته دعوت ورکړ، چې ډوډۍ ورسره وخورې؛ نو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) يې دعوت قبول کړ او ورسره روان شو؛ نو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) وپراندي او عثمان (رضي الله عنه) ورسپي وروسته روان شو کله چې رسول الله (صلى الله عليه وسلم) بېرته شا طرف ته راوکتل نو گوري چې عثمان (رضي الله عنه) يې قدمونه مبارک شماری؛ نو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ورته مسکې شو چې قدمونه څنگه شماری؟ خو عثمان (رضي الله عنه) څه و نه ويل، کله چې رسول الله (صلى الله عليه وسلم) د عثمان (رضي الله عنه) کور ته ورسيدو نو امر يې وکړ چې د رسول الله (صلى الله عليه وسلم) د قدمونو د شمار برابر غلامان ازاد کړئ، نو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) د عثمان (رضي الله عنه) په دومره زيات محبت ډير زيات خوشحاله شو. رسول الله (صلى الله عليه وسلم) فرمايې تر هغې تاسو کامل مومن کيدای نشئ چې تر څو زه درته د ځان، مال، مور او پلار نه زيات محبوب شم.

← جابر ابن عبدالله (رضي الله عنه) فرمايې چې عثمان (رضي الله عنه) ته له بهر نه تجارتي مال کې شهد او نور خوراكي شيان راغلل هغه به يې په خلکو تقسيم کړل او خپله به کور ته لاړو او سرکې سره به يې د وربشو ډوډۍ خوړله.

← په يو بل روايت له جابر ابن عبدالله (رضي الله عنه) نه روايت دی، چې يوه ورځ عثمان (رضي الله عنه) د سفر په حالت کې خپله پياده روان وو او غلام يې په اوښ سپور کړې وه نو ما ورته وويل ای امير المؤمنينه تا خو غلام په اوښ سپور کړې او تا د اوښ مهار نيولی نو ويې فرمايل، مسلمانان ټول يو شان دي يو په بل بهتري په تقوی کې لري او دا هم زما په شان انسان دی نو چې زه ستومانه کېږم دا هم ستومانه کېږي.

← عبدالله ابن عباس فرمايې چې ما د جمعې په ورځ عثمان (رضي الله عنه) وليدو چې مسجد کې پوزي باندي او ده وو بيا راپورته شو او دس يې وکړو او په ممبر يې خطبه وويله او د پوزي نښانونه يې په بدن معلومېدل.

← يو بل حديث شريف د ابونعیم نه روايت دی، چې عثمان (رضي الله عنه) سفر نه راغی او چې کله راوړسيدو نو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ورته وفرمايل دا اوښ دي چو کړه يا کينهوه، عثمان (رضي الله عنه) اوښ کينولو نو هغې باندي غوړي او شهد باروو، رسول الله (صلى الله عليه وسلم)

ترې لږ و خوړل او دعا يې ورته وکړه نو عثمان (رضي الله عنه) ورته وفرمايل چې ما دغه ټول خيرات کړل ځکه چې په کوم شي باندې ستا مبارک لاس ولگېږي نو د هغې قيمت څوک نشي پوره کولای نو ځکه اوس دا د الله (جل جلاله) په لاره کې تقسيم کړه

د عثمان (رضي الله عنه) سيرت (۱۶) برخه:

← د عثمان (رضي الله عنه) د سخاوت بله بېلگه:

← په عثمان رضي الله عنه د جنت زيری.

← عثمان رضي الله عنه د خپل بدن د صفایي زيات خيال ساتل:

د مدينې لارو کوڅو کې سوالگر زیدو خوله غریبې. چا ورسره کومک نشو کولای نو چا ورته د عثمان (رضي الله عنه) کور وښوده، سوالگر د عثمان (رضي الله عنه) کور ته راغی کله چې يې غوښتل دروازه وټکوي د کور له دننه څخه اواز راغی، چې خپلې بي بي ته وايي، چې د ډيوې پلته يا باتی غټه يا ډبله ده تیل زيات سوځوي دا پلته نرئ کړه، نو سوالگر حيران شو چې دا خودومره بخیل سپری دی چې د ډيوې پلته هم نری کول غواړي نو ما ته به څه راکړي خو بله چاره نه وه؛ نو اخريې له سوچ او فکر وروسته دروازه وټکوله نو عثمان (رضي الله عنه) راووتو سوالگر ښه ډير مشکلات او ضرورتونه ورته بيان کړل نو عثمان (رضي الله عنه) چې کور کې دومره څه نلرل نو له لاسه يې ونيولو او ورته يې وويل راځه نو سوالگر ورسره روان شو کله چې د مدينې منورې ابادی په ختمیدو شوه سوالگر ودریدو ورته يې وويل ته ما چيرته بيايې؟ خلک خيرات ورکولو لپاره کور ته ځي او ته ما اوس د مدينې نه بهر بيايې.

عثمان (رضي الله عنه) ورته وويل مه ویريږه ستا د ضرورتونو سامان زما کور کې نه وو ځکه مې دلته راوستې، کله چې دواړه د مدينې منورې نه بهر را ووتل نو هلته د عثمان (رضي الله عنه) د تجارت قافله رارسیدلې وه نو عثمان (رضي الله عنه) هغه سوالگر ته وويل واخله دا شيان ټول ستا شول.

سوالگر حيران ودرید او يقين يې نه راتلو چې د ډيوې پلته نری کولو والا دې دومره سخي وي چې دومره شيان دې ورکړي؛ نو عثمان (رضي الله عنه) ته يې وويل، ته ما پورې ټوږې مکوه که کوم شی دی له زړه نه منلی وي رايې کړه کنه نو زه په خپله مخه ځم.

عثمان (رضي الله عنه) ورته وويل، زه ټوږی نکوم دا شيان ټول ستا شول او خپلو غلامانو ته يې وويل دا سامان ټول ورکړئ.

کله چې د سوالگر پوخ يقين وشو چې رښتيا وايي نو ورته يې وويل زه دغه ټول سامان نه اخلم دا زما له ضرورتونو زيات دي زه له مجبوریته سوال ته اړ شوی يم؛ نو ما ته دومره څه راکړه چې ضرورت ورته لرم.

عثمان (رضي الله عنه) لاسونه پورته کړل دعا يې وکړه چې يا الله (جل جلاله) شکر دی چې دغه سامان د دې سوالگر له ضرورته زيات دی که چيرته ترې کم وی، نو ناامیده به لاړ وو بيا يې سوالگر

ته وويل دا سامان كه ستاله ضرورياتو زيات وي خه خبره ده خو چې كم نه وي او سامان يې ورته وسپارلو.

نو سوالگري پوښتنه وكړه چې اوس دا راته ووايه چې تا خپلې بي بي ته وويل چې د ډيوې پلته نري كړه او اوس دومره سخاوت كوي، دې كه خه رازدي؟ نو عثمان (رضي الله عنه) ورته وويل هلته ماسره دا فكر وو چې زه اسراف كوونكو كې رانشم ځكه چې الله (جل جلاله) اسراف كوونكي د شيطانانو ورونه بللي او دلته خبره د الله (جل جلاله) سره ده دا صدقه چې خومره ډېره وي ثواب يې ډېر وي نو بيا سوالگري ډېرې دعاوې ورته وكړې او له سامان سره ترې رخصت شو.

ابو موسى الاشعري (رضي الله عنه) فرمايې، چې يوه ورځ زه او رسول الله (صلى الله عليه وسلم) يو باغ ته داخل شو او ما ته يې وويل چې ته دروازه ساته چې څوك بې اجازې راشي.

د صحابه كرامو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) سره دومره مينه وه چې لږ وخت به ترې غايب شو نو ورپسې كړخيدل به نو عمر (رضي الله عنه)، ابو بكر صديق (رضي الله عنه) او عثمان (رضي الله عنه) بيل بيل ورپسې راوتلي وو او پوښتنې به يې كولې نو ابو بكر صديق (رضي الله عنه) ته چا ويلي وو، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) په دغه طرف لاړو؛ نو هغه باغ طرفته راغې دروازه يې وټكوله؛ نو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ما ته وفرمايل ورشه دروازه ورته خلاصه كړه او د جنت زيرى پرې وكړه.

نو ما چې دروازه خلاصه كړه نو ابو بكر صديق (رضي الله عنه) وو، نو زيرى مې ورباندې وكړو چې ډېر زيات خوشحاله شو بيا لږ وروسته بل چا دروازه وټكوله بيا رسول الله (صلى الله عليه وسلم) راته وفرمايل ورشه دروازه ورته خلاصه كړه او د جنت زيرى پرې وكړه نو ما چې دروازه خلاصه كړه نو هغه عمر (رضي الله عنه) وو، نو زيرى مې پرې وكړو چې عمر (رضي الله عنه) هم ډېر زيات خوشحاله شو بيا لږ وروسته بل چا دروازه وټكوله بيا رسول الله (صلى الله عليه وسلم) راته وفرمايل ورشه دروازه ورته خلاصه كړه او د جنت زيرى پرې وكړه. نو ما چې دروازه خلاصه كړه هغه عثمان (رضي الله عنه) وو او زيرى مې پرې وكړو چې عثمان (رضي الله عنه) هم بيخي زيات خوشحاله شو.

د عثمان (رضي الله عنه) بي بي مباركې نه چې نوم يې احاديثو نه دى ذكر كړى روايت كړيدى چې عثمان (رضي الله عنه) به د خپل بدن د صفايي ډير خيال ساتلو او هر ورځ به يې غسل كولو ترڅو يې بدن صاف ستره وي عطر او رانجه به يې زيات خونول.

د عثمان رضي الله عنه د سيرت (۱۷) برخه:

«د ابوهريره (رضي الله عنه) نه روايت دى چې رسول الله (صلى الله عليه وسلم) وفرمايل، داسې زمانه به راشي چې اختلافونه او فتنې به زياتې شي او زما د امت زيات خلك به ورباندې اخته شي نو موږ ورته وويل چې يا رسول الله (صلى الله عليه وسلم) نو بيا موږ ته خه كول پكار دي؟ نو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) عثمان (رضي الله عنه) طرف ته اشاره وكړه چې د امير او ملگرو لاره يې تعقيب كړئ.»

د ام کلثوم (رضي الله عنه) نه روايت دی، چې عثمان (رضي الله عنه) به د شپې تهجد و ته پورته کيدو او موربه ورته وييل، يا مارا پاڅوه يا کوم غلام چې د اوداسه اوبه درکوو نو عثمان (رضي الله عنه) به فرمايل چې زما زړه نه غواړي چې څوک له خوبه پاڅوم بيا به يې دوه رکعت له مونځ کې ټول قران کریم ختم کړي.

بيا عطا بن رباح (رضي الله عنه) فرمايي چې کله کله به عثمان (رضي الله عنه) د ماسختن لمونځ امامت وکړي، چې کله به فارغ شو نو يو طرف ته به يې نفل شروع کړل تر هغې چې ټول قران کریم به يې اخر په وترو کې ختم کړو.

مشکوٰۃ المصابيح د صحيحنو روايت نقل کړی چې عثمان (رضي الله عنه) به کله د چا جنازې ته حاضر شو او بيا به قبر ته ورسره لاړو نو بيا به د قبر په غاړه ودریدو او زيات به يې وژړل تر هغې چې د وعظ کولو توان به يې نه وو.

نو صحابه کرامو ترينه پوښتنه وکړه چې يا امير المؤمنين ته بل وخت کې دومره نه ژاړې لکه د قبر په غاړه دا ولی؟

نو عثمان (رضي الله عنه) وفرمايل، چې قبر د اخرت اولنی منزل دی که څوک دې کې کامياب شو نو وړاندې به هم کامياب شي او که دلته په سوال جواب کې څوک ناکام شو نو اخرت کې به هم ناکام وي.

د عثمان (رضي الله عنه) نه روايت دی چې زه په مسجد نبوي (صلى الله عليه وسلم) په باب السلام باندې ننوتم او له لمونځ وروسته به باب جبرائيل (ع) باندې وتلم، يوه ورځ مې لږه بېرته وه نو باب جبرائيل (ع) باندې وتلم چې د خلکو د راتنوتلو له وجې گنه گونه جوړه شوه نو گورم چې يو يمني ځوان توره په لاس کې نيولی او چې زه يې وليدم نو توره يې راته پورته کړه چې ومې وهي، مایې لاس ونيوه ما وويل څه کوي نو هغه وويل وژنم دی، نه دې پرېږدم؛ نو ما ورته وويل ولې مې وژنې؟ نو هغه يمني ځوان راته وويل ځکه دی وژنم چې د يمن امير ظلم راباندې کړی!

عثمان (رضي الله عنه) فرمايي، ما ورته وويل ظلم په يمن کې درباندي شوی او ما دلته مدينه کې وژنې؟ نو هغه يمني ځوان وويل، هو. ځکه چې هغه امير يا والي تا مقرر کړی ته يې مسؤل يې ولی داسې خلک مقرر و چې ظلم کوي، عثمان (رضي الله عنه) وايي ما ورته وويل خبره دې صحيح ده؛ خو تا ما ته کله شکايت کړی او ما ستا شکايت نه دی اوریدلی او تاسره مې عدالت نه وي کړی.

په کار خوداوه چې تا شکايت کړی وی که ستا خبره رښتيا وي ما به هغه معزول يا لرې کړی وای او ستا انتقام به مې ترې اخیستی وای، خو ستا دغه حرکت چې بی سواله او بی جوابه ما وژنې مناسب نه دی.

نو صحابه کرامو راته وويل يا امير المؤمنين دا کم عقل دښمن دی دا همداسې پرېښودل نه دي پکار؛ نو عثمان (رضي الله عنه) فرمايي چې ما بيا هغوی ته وويل چې څوک شته چې دغه ځوان وپېژني او ضمانت يې وکړي چې بيا به مدينې ته نه داځلېږي نو يو خپلوان يې راپيدا شو او هغه يې ضمانت وکړ او ما خوشی کړي.

سره له دې چې زه ورباندي پوه شوم چې دغه ځوان درواغ وييل او فقط زما د وژلو لپاره دستوري راغلی وه؛ خو الله (جل جلاله) ماته طاقت راكړو چې ويې نيسم خو دغه دښمن ما معاف كړي. يوروايت كې ذكر دي*، چې عثمان (رضي الله عنه) ته يوه ښځه راتله او خپل ضروريات به يې ورته ويل او عثمان (رضي الله عنه) به كومك ورسره كولو خو يو څه وخت نادرکه شوه نو عثمان (رضي الله عنه) يې پوښتنه وكړه چې هغه ښځه ډير وخت وشو چې نه ده راغلی نو چا ورته وويل چې دهغې بچي پيدا شوی او ناروغه ده نو عثمان (رضي الله عنه) ورته د بچي لپاره جامې او نور لباس وروپلېږل او (۵۰) ديناره يې ورته د مياشتې مقرر كړل بيا چې د ماشوم عمر يو كال شو نو دغه روپۍ يې (۱۰۰) ديناره كړې.

د عثمان رضي الله عنه د سيرت (۱۸) برخه:

د ساحر وزل:

په اخيستو او خرڅولو كې اسانتياوي.

د مرتد حكم او څوك په مرتدانو كې راځي؟

◆ البدايه وانهايه حياة عثمان (رضي الله عنه) كې ذكر كړي چې عثمان (رضي الله عنه) ته يو سپرې راغلو ورته يې وويل، زما يو دوست يوې ښځې سره ډير په مينه واده كړی و يو بل باندي ډير گران وو او س يې تر منع شخړه راغلي او ځما دوست خپلې ښځې ته طلاق وركړی او س ورباندي پښيमानه دی او دواړه ژاړي او يوله بله جدايې نشي زغملای؛ نو زه غواړم چې د خپل دوست دغه ښځې سره نكاح وكړم او بيا يې د دخول يا جماع كولو وروسته طلاقه كړم. ترڅو يې زما دوست بيا په نكاح كړي نو ستا څنگه خوښه ده؟

نو عثمان (رضي الله عنه) ورته وويل دغسې نكاح په اسلام كې نشته او رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ترينه منع فرمايلي ده او فرمايلي يې دي، چې دغسې نكاح كوونكى باندي د الله (جل جلاله) لعنت دی پام كوه چې دغسې يو كار رواج نكړي چې تر قيامته به يې گناه ستا په غاړه وي. ستا دوست او دده په شان نور خلك بايد د طلاق مسئله توقی و نه گڼي او له داسې الفاضو ځان وساتي چې بيا په ناخبري كې د خپلې حلالې ښځې سره په دايمي زنا لگيايې.

◆ عبد الرحمن ابن زيد (رضي الله عنه) فرمايې چې ام المؤمنين حفصه رضي الله عنها باندي يوې ښځې چې ساحره وه سحر كړی وو او ډيره يې په تكليف كړې وه نو ما هغه ونيوله او هغې اقرار وكړ چې زه ساحره يم؛ نو ما ورته د سحر گناه بيان كړه چې سحر كفر دی او ساحر كافر دی توبه ترې وباسه او ام المؤمنين حفصه (رضي الله عنه) له سحره خلاصه كړه، خو هغې انكار وكړو نو ما ووژله كله چې عثمان (رضي الله عنه) خبر شو نو ډير په غصه شو عبد الله ابن عمر (رضي الله عنه) ورته وويل، ته په داسې يو چا باندي خفه يې چې رسول الله (صلى الله عليه وسلم) يې وژل روا گڼلي او يو حديث يې

* الدايه و النهايه حياة عثمان.

ورته ذکر کړو نو عثمانن (رضي الله عنه) چوپ شو او هيڅ يې ونه ويل، ځکه چې تردې وخته دغه حديث ورته نه وو رسيدلی او بيا يې په همدې حديث باندې د عمل کولو فرمان وليکلو چې که ساحر توبه ونه باسي وژل يې روا دي.

◆ عثمان (رضي الله عنه) فرمايې چې ماله يو تن نه ځمکه واخيستله او ځمکه مې تر خپل تصرف لاندې راوستله او د ځمکې د مالک لږ څه روپۍ پاتې شوې وې، ما انتظار کولو چې هغه سپرې روپيو پسې راشي خو هغه ډيرې ورځې رانغې بيا يوه ورځ په لاره کې راسره مخ شو نو ما ورته وويل ته خپلو روپيو پسې ولی رانغلي؟

نو هغه راته وويل، چې تا زما سره غدريا دوکه کړې او زه دې غولولی يم، عثمان (رضي الله عنه) فرمايې ما ورته وويل، ما خو تا ته ستا د خوښې قيمت درکړی نو څنگه مې دوکه کړې يې؟

نو هغه سپرې راته وويل، کله چې ما تاباندې ځمکه خرڅه کړه هغې وخت کې زه راضي وم خو لږ وخت وروسته ډيرو خلکو راته وويل چې ارزانه دې خرڅه کړې؛ نو ځکه زه هم پښېمانه يم نو عثمان (رضي الله عنه) ورته وويل، سره له دې چې ځمکه زما تصرف کې راغلې ده او تا په خپله خوښه راباندې خرڅه کړې؛ خو ماله رسول الله (صلى الله عليه وسلم) نه اوريدلي چې په اخيستلو او خرڅولو کې اساني کوونکي به جنت ته ځي نو ستا خوښه ده چې خپلې روپۍ اخلي يا ځمکه او يا لور قيمت اخلي؟ نو هغه سپرې خپله ځمکه واخيسته او ما ته يې ورکړل شوې روپۍ بيرته راکړې.

◆ د عبد الله ابن مسعود (رضي الله عنه) نه روايت دي چې د مسليمه کذاب وخت کې بعضي خلکو ايمان پرېښود نو ما عثمان (رضي الله عنه) ته خبر ورکړو چې زه دغسې خلکو سره څه وکړم؟

نو عثمان (رضي الله عنه) راته ليک راوېرلو چې دوی ته اسلام وړاندې کړه که بيرته يې اسلام ومنلو نو معاف يې کړه او که په کفر ولاړ وو نو قتل يې کړه ځکه چې رسول الله (صلى الله عليه وسلم) فرمايلې دي هر هغه چا چې د کافر صف مضبوط کړ او په دې هم پوهېدلو چې کافر ظالم دی يا يې د کافر حمايت کولو نو وژل يې روا دي او مسليمه کذاب تر ټولو اشد کافر دی؛ نو، عبد الله ابن مسعود (رضي الله عنه) فرمايې، ما همداسې وکړل څوک چې بيرته اسلام ته راوگرځيدل هغو مې معاف کړل او چې څوک په ارتداد او کفر ټينگ پاتې شول ټول مې ووژل.

د عثمان رضي الله عنه د سيرت (۱۹) برخه:

د دين فکر او کرامات.

عثمان (رضي الله عنه) فرمايې چې د رسول الله (صلى الله عليه وسلم) د وفات نه وروسته زه غمجن او فکرمند لاره کې ناست وم، چې عمر (رضي الله عنه) راباندې سلام اچولی وو او زه نه وم پوه شوی بيا عمر (رضي الله عنه) ابوبکر صديق (رضي الله عنه) ته شکايت وکړو چې عثمان زما د سلام جواب رانکړي.

کله چې زه مسجد ته لاړم نو ابو بکر صدیق (رضي الله عنه) راته وويل، ولي دې د خپل ورور عمر (رضي الله عنه) د سلام جواب نه دی ورکړی، په څه شي ترې خفه یې؟ نو ورته مې وويل، ما نه ليدلی او نه پرې پوهه شوی يم؛ نو ابو بکر (رضي الله عنه) وفرمايل ته صحيح خبره کوي؛ خو زما په فکر ته به په کوم سوچ او فکر کې ډوب وي، نو ما ورته وويل هو په الله (جل جلاله) قسم چې همداسې وه ابو بکر صدیق (رضي الله عنه) راته وويل هغه څه سوچ او فکر وو چې ته یې دومره پرېشانه کړی وي، نو؛ ما ورته وويل، چې د دې امت د نجات او خلاصۍ لار په فکر کې وم، نو ابو بکر (رضي الله عنه) راته وويل، چې ما سره هم دا فکر وو خو ما له رسول الله (صلى الله عليه وسلم) نه پوښتنه وکړه هغه راته وويل چې د امت د نجات لاره په قران او سنت کې ده بايد تر ټولو اول همدا را ونيسئ؛ نو عثمان (رضي الله عنه) فرمایې زه ورپورته شوم او د ابو بکر (رضي الله عنه) تندي مې ښکل کړې ما ورته وويل، چې ته د دې اهل یې چې ترې پوښتنه وکړې.

◆ ماوردي د عبد الله ابن عمر (رضي الله عنه) نه روايت کړی چې عثمان (رضي الله عنه) د جمعې خطبه وويله او لاس کې یې امسا وه چې د جهجاه په نوم يوتن ورپورته شو او امسايې ترې واخيسته او ماته یې کړه؛ خو عثمان (رضي الله عنه) هېڅ ونه وويل او نه یې خطبه قطع کړه او نه بل چا د خطبې د اوریدلو په وجه څه وويل، عثمان (رضي الله عنه) يوه گوته پورته کړه او څه اشاره یې وکړه او بيا یې له خطبې نه وروسته هم څه ونه وويل، بيا لږ وخت بعد مور و ليدل چې د جهجاه په لاس دانه راختلی بيخي زياتې چغې او فرياد ترې کوي تر هغې چې له هماغه دانې مې شو نو ټولو به وويل چې دا د عثمان (رضي الله عنه) د ښير او له امله داسې شو.

◆ په يوروايت کې طبقات الکبری ليکلي چې عثمان (رضي الله عنه) يوه ورځ خپل غلام ته وويل ما يوه ورځ ستا غوږ کش کړی وو ته راشه او زما غوږ ونيسه او کش یې کړه نو هغه ورته وويل چې ما ښلی یې نه یې کش کوم خو عثمان (رضي الله عنه) ورسره نه منله تر هغې چې غلام یې مجبور کړ، چې غوږ نه یې ونيسي نو چې کله یې له غوږه ونيولو لږ یې کش کړ زه یې نه غوښتل چې ډير یې کش کړي او عثمان (رضي الله عنه) به ورته وويل ښه پوره یې کش کړه چې د قيامت په ورځ در څخه خلاص شم.

◆ تاج البستكي طبقات الکبری کې ليکلي چې يو سړی عثمان (رضي الله عنه) ته راغلو او نور صحابه کرام هم ورسره ناست وو هغه وويل، چې يو سړی به دلته راشي چې هغه په لاره کې يوې زانانه سره بد کاري کړې وي نو عثمان (رضي الله عنه) ورته وفرمايل، چې يو سړی به دلته راشي چې د سترگو به یې د زنا ښې او ښانې معلومېږي؛ نو هغه سړی ورته وويل، ولي له رسول الله (صلى الله عليه وسلم) نه بعد هم وحې نازلې شوه چې تاته یې په سترگو کې د زنا ښې ښکاري؛ نو عثمان (رضي الله عنه) ورته وفرمايل دا وحې نه ده تجربه او کرامت دی چې الله (جل جلاله) یې چاته ورنصيب کړي زه زنا کار پېژنم او ما ته یې په سترگو کې ښې ښانې معلومېږي، نو هغه سړی چې په خپل ځان پوی شو نو چوپ شو نور یې کومه خبره ونکړه.

◆ محمد بن عبد الله ابن موسی خفاف فرمایې، چې مور شام ته لاړو نو مور یو سړی وليدو چې پرمخې پروت دی او پښې یې د پنډيو سره او لاسونه یې د اوگو سره پرې شوي دي او په سترگو پروند

دی او چغې وهي های د دوزخ اوره های د دوزخ اوره هلاک شوم تباه شوم برباد شوم جهنمي شوم؛ نو مور ترې پوښتنه وکړه چې دا ولی؟ چا درسره داسې کار وکړ، نو هغه وویل چې کله عثمان (رضي الله عنه) محاصره شو او د هغه کور ته خلک ننوتل نو زه هم په هغې خلکو کې وم نو مور چې د هغه کوټې ته داخل شو؛ نو د هغه بي بي هلته وه هغه له کوټې راوتله او ماته مخې ته راغله ما هغه په څپیره ووهله او عثمان (رضي الله عنه) زه وليدم او هغه راته بنسیراوي وکړې، چې د پښو، لاسو او سترگو خلاص شي او جهنم دې ځای شه نو زه فوراً له هغه ځايه راوتلم دلته شام ته راغلم دلته څوک وه زه پرې پوی نه شوم راغی او زما لاسونه يې په اوږو کې، او پښې له پښو سره پرې کړل او سترگې يې را نه وويستلې اوس فقط د جهنم لاره راته پاتې ده او بس.

د عثمان رضي الله عنه د سيرت (۲۰) برخه:

د عثمان رضي الله عنه د شهادت اسباب او د جنت زيری.

◆ يوه ورځ رسول الله (صلى الله عليه وسلم) په جبل احد ولاړ وو چې دغه غر په خوځيدو شونو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ورته وويل ودريره تا باندي يونبي (صلى الله عليه وسلم)، بل صديق او دوه شهيدان ولاړ دي نو غر ودريدو او رسول الله (صلى الله عليه وسلم) سره ابوبکر (رضي الله عنه)، عمر (رضي الله عنه) او عثمان (رضي الله عنه) وو.

◆ د ابوموسی الاشعري (رضي الله عنه) نه روايت دی چې رسول الله (صلى الله عليه وسلم) زما سره په يوباغ کې وه نو چا دروازه وټکوله نو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) راته وفرمايل چې دروازه ورته خلاصه کړه او د جنت او شهادت زيری ورکړه نو کله چې ما دروازه خلاصه کړه نو هغه عثمان (رضي الله عنه) وو.

◆ د ام المؤمنين عايشې صديقي رضي الله عنها نه روايت دی چې ماته رسول الله (صلى الله عليه وسلم) د وفات نه لږ مخکې وفرمايل چې ماته زما ملگری راوغواړه نو ما ورته وويل ابوبکر صديق (رضي الله عنه) نو هغه وويل نه، بيا ما ورته وويل عمر (رضي الله عنه) هغه راته وويل نه بيا ما ورته وويل عثمان (رضي الله عنه) نو هغه راته وويل هو نو ما عثمان (رضي الله عنه) راوغوښتنو کله چې عثمان (رضي الله عنه) راغی نو ماته رسول الله (صلى الله عليه وسلم) وفرمايل ته لږه وړاندي لاره شه زما عثمان (رضي الله عنه) سره پټه خبره ده نو زه ترې لږې کيناستم نو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) عثمان (رضي الله عنه) ته غوږ کې خبرې وکړې چې د عثمان (رضي الله عنه) شکل ورسره تغير شو بيا يې رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ته لاس ورکړو لکه چې څوک چا سره قول او وعده کوي.

بيا چې کله د عثمان (رضي الله عنه) د خلافت اخري وخت شو او خوارجو ظهور وکړو او هغوی عثمان (رضي الله عنه) کور کې محاصره کړ نو هغې کې څه ناپوهه مسلمانان هم وو او عثمان (رضي الله عنه) د هغوی سره جنگ کول نه غوښتل او ويل يې چې ماته رسول الله (صلى الله عليه وسلم) د

صبر کولو امر کړی دی نو موږ ته هغه خبره ياده شوه چې عثمان (رضي الله عنه) رسول الله (صلى الله عليه وسلم) سره لاس باندې عهد او وعده کړې وه.

◆ د عبد الله ابن عمر (رضي الله عنه) نه روايت دی چې کله خوارجو عثمان (رضي الله عنه) خپل کور کې محاصره کړ نو هغوی د منافقینو او بعضي قوم پرستو مسلمانانو په شمول (2۰۰۰) تنه وو؛ نو عثمان (رضي الله عنه) ورته په ديوال سرور ښکاره کړ او ورته يې وويل، تاسو ولې زما وژلو پسې راخيستي ده؟ ما له رسول الله (صلى الله عليه وسلم) نه اوريدلي دي چې له درې قسمه خلکو علاوه د هيچا وژل روا نه دي.

اول: محصن زنا کار چې واده يې وي او بيا هم زنا وکړي، نور جم کېږي يعنې په تيرو به ويشتل کېږي، چې ترڅو مړ شي.

دويم: قصاص والا يعنې چې چا په ناحقه قتل کړی وي او ثبوت پرې وشي نو وژل کېږي به.

درېم: مرتد چې د اسلام نه بيرته کفر ته ور ورگرځي نو وژل يې روا دي.

نو ای خلکو قسم په الله (جل جلاله) چې ما نه په جهالت کې زنا کړې او نه په اسلام کې، قسم په الله (جل جلاله) چې ما هيڅ کله ناحقه قتل هم نه دی کړی او قسم په الله (جل جلاله) چې زما په زړه کې هم د مرتد کيدلو سوچ او فکر ندي پيدا شوی، بيا عثمان (رضي الله عنه) وفرمايل زه په الله (جل جلاله) له، رسول الله (صلى الله عليه وسلم)، ملايکو او اخرت ايمان لرم نو بيا ولې زما مرگ درته اسانه ښکاري؟

ابو امامه (رضي الله عنه) فرمايې، چې کله د عثمان (رضي الله عنه) کور باغيانو خوارجو محاصره کړ خوراک، څښاک او هر څه يې ورباندې بند کړل، نو د عثمان (رضي الله عنه) د کور تر څنگ د بلاط په نوم کورونه وو، هغه طرف د باغيانو او خوارجو نه په امن کې وو؛ نو عثمان (رضي الله عنه) د قضايې حاجت لپاره تللی وه او موږ هلته ناست وو نو موږ ته يې تشرېف راوړ او ويې وفرمايل چې باغيان او خوارجو ماته د قتل گواښونه راکوي.

ابو امامه فرمايې موږ ورته وويل، تاته الله (جل جلاله) کافي دی هغه به دی مددگار شي نو بيا عثمان (رضي الله عنه) هماغه خبره تکرار کړه چې غير له ناحقه قاتل، محصن زنا کار او مرتد نه د بل مسلمان وژل نه دي روا ترڅو چې د کافر صف ته نوي لاړ او هغه يې نوي قوي کړي.

ابو هريره (رضي الله عنه) فرمايې چې کله خوارجو او باغيانو د عثمان (رضي الله عنه) کور محاصره کړو زه عثمان (رضي الله عنه) ته ورغلم او د باغيانو سره د جنگ کولو مشوره مې ترې غوښتله او د دې محاصرې ډيرې ورځې تيرې شوې وې ما فکر وکړ چې عثمان (رضي الله عنه) به ډير وږې او تېرې وي؛ خو چې ومولیده بالکل تازه وو، نو عثمان (رضي الله عنه) راته وفرمايل چې ماته رسول الله (صلى الله عليه وسلم) خوب کې راغی او راته يې وويل ته به ډير تېرې شوی يې؟

نو عثمان (رضي الله عنه) فرمايې ما ورته وويل هو!

نو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) راته وويل، که غواړې چې الله (جل جلاله) په دې خوارجو فتحه درکړي هم الله (جل جلاله) به دې امداد وکړي او که غواړې موږ سره جنت کې روژه ماته کړې نو هم

ستا خوبنه ده نو عثمان (رضي الله عنه) فرمايې چې ما ورته وويل، چې يا رسول الله (صلى الله عليه وسلم) غواړم جنت کې له تاسې سره روژه ماته کړم.

نو ابوهريره (رضي الله عنه) فرمايې، چې عثمان (رضي الله عنه) د خپلې کوتې بام ته اشاره وکړه چې له دې بام نه يوه بوقه چې اوبه پکې وي رابنکته شوه او ماته يې اواز وکړو چې اوبه وڅښه او مال له هغې بوقې اوبه وڅښلې قسم دی چې تر اوسه زما په سينه کې د هغې اوبو يخوالی او خوږوالی په خوله کې محسوسوم.

د عثمان (رضي الله عنه) به ضد دغه بغاوت يو يهودي چې عبد الله بن سبا نومیده شروع کړی وه کله چې عثمان (رضي الله عنه) خليفه شو؛ نو له اولې ورځې دغه يهودي دغه خبرې کولې چې د خلافت حق د علي (رضي الله عنه) دی او علي (رضي الله عنه) د رسول الله (صلى الله عليه وسلم) زوم او د تره ځوی دی نو چې کله علي (رضي الله عنه) خبر شو هغه ترې شام ته وتښتيدو او (۷) تنه خوارج علي (رضي الله عنه) قتل کړل دغه يهودي عبد الله ابن سبا شام کې بعضي کمزوري مسلمانان د قوم پرستۍ په شعار و غولول او څه اندازه خوارج او منافقين هم ورسره شول اخريې دغه شورش او بغاوت ته عملي بڼه ورکړه او مدينې منورې ته راغلل.

د خوارجو اول هدف دادی چې لمړی هغه مسلمانان له منځه وړي چې په اسلام مضبوط او ټينگ ولاړ وي، د خوارجو شعارونه تل غولونکي او تير ايستونکي وي چې بې علمه او کمزوري مسلمانان ورباندې ډير ژر غوليرې همدا وجه وه چې، دغه عبد الله ابن سبا يهودي د مکې د فتحې په ورځ عثمان (رضي الله عنه) ته راغلی وو او قسمونه يې ورته خوړلي وو، چې زه مسلمان شوی يم او کله چې رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ته پس له نيولوراوستل شوی وه؛ نو عثمان (رضي الله عنه) رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ته ويلي وو، چې ما ته يې قسمونه خوړلي چې زه مسلمان يم او عثمان (رضي الله عنه) يې ضمانت هم کړی وه.

خوارج نه يواځې چې دروغجن دي بلکې احسان فراموشه هم دي بيا همدي يهودي، نور خوارج تيار کړل چې د عثمان (رضي الله عنه) د خلافت موضوع مشکوکه کړي او په ضد يې قيام وکړي.

د عثمان رضي الله عنه د سيرت (۲۱) برخه:

عبدالله ابن سبا څوک وو؟

د عبد الله ابن سبا غلطې کارنامې.

د مسلمانانو تر منځ خپل منځي جگړې.

◆ په صحابه کرامو د کفر او ارتداد ټاپه لگول خصوصاً په ابوبکر (رضي الله عنه)، عمر (رضي الله عنه)، عثمان (رضي الله عنه) او ام المؤمنين عايشه رضي الله عنها صديقه باندي او په بي بي عايشه (رضي الله عنه) باندې د زنا تهمت سره له دې چې قران کې يې د صفايې آياتونه نازل شوي دي.

* کنز العمال جلد 1 صفحه 78، مسند امام احمد جلد 4، البدايه والنهائيه جلد 7 صفحه 181، اخرج ابن سعد جلد 3 صفحه 46 عن ابی سهل بمعناه اطول من هذا وعند عبد الرزاق والحسن بن سفيان

◆ د مسلمانانو ترمنځ د کنځلو او بدو ردو ويلو رواج همدې خبيثو شروع کړی دی.

◆ د لعنت ويلو رواج ابن سبا شروع کړی.

◆ د شيعه مذهب بنسټگر همدا يهودي دی.

◆ علي (رضي الله عنه) ته د ربوبيت صفات همده ورکړي او رواج کړي دي.

◆ د احترام او عزت په نوم د يو مسلمان بل مسلمان ته سجده همدې لعين رواج کړې ده.

◆ د مسلمانانو د يو بل په وژلو باندې د جنت گټلو دروغجن شعار همدې لعين رواج کړي دي.

عبدالله ابن سبا له اصله يميني وو چې په ابن الاسود مشهور وو او يهودي وو ډير چالاک او فصیحې ژبې والا وو؛ نو ځکه يهوديانو د مسلمانانو ترمنځ د نفاق اچولو لپاره غوره کړ، بعضي اسلامي زده کړې يې ورزده کړې او مدينې منورې ته يې د خپلو موخو او اهدافو د ترلاسه کولو لپاره راو لېږلو او ظاهراً يې د اسلام راوړلو اعلان وکړ، د مسلمانانو ترمنځ به يې هر وخت د نفاق خبرې خپرولې زياته موقع هغه وخت په لاس ورغله چې د صحابه کرامو (رضي الله عنه) د اهل حل والعقد شوری د علي (رضي الله عنه) په خوځه عثمان (رضي الله عنه) خليفه وټاکل شو؛ نو دغه يهودي به خلکو ته ويل چې د خلافت حق د علي (رضي الله عنه) وو؛ خو عثمان (رضي الله عنه) ترينه په زور ځان خليفه کړ. دغه يهودي به علي (رضي الله عنه) ته د الوهيت صفتونه ورکول، ده به ويل د علي (رضي الله عنه) چې خوښه نه وي نو نعوذ بالله، الله (جل جلاله) هېڅ نه شي کولای د قران کريم د لسو سپارو پټولو الزام يې په رسول الله (صلى الله عليه وسلم) باندې ولگولو.

علي (رضي الله عنه) ته به يې علم غيب ثابتول او علي (رضي الله عنه) په باره کې داسې خبرې کولې چې سراسر درواغ دي، دې يهودي به ويل نبوت لپاره علي (رضي الله عنه) غوره شوی وو؛ خو چې کله جبرائيل (ع) راغی نو د علي (رضي الله عنه) په بستره محمد (صلى الله عليه وسلم) پروت وو نو په غلطۍ کې يې وحې نازله کړه.

دغه يهودي عبدالله ابن سبا اول حجاز کې همداسې د علي (رضي الله عنه) د الوهيت خبرې خپرې کړې او د قبایلو نوي مسلمان شوي خلک يې ځان سره ملگري کړل بيا يې د قريشو کمزوري مسلمانان چې لاله اسلامه پوره خبر نه وو د قوميت په اور کې سره را جمع کړل.

کله چې علي (رضي الله عنه) خبر شو نو د نيولو حکم يې وکړو؛ خو دغه چالاکه ترې کوفې ته وتښتيدو او نور ملگري يې هم پټ شول فقط (6) شپږ تنه علي (رضي الله عنه) ته په لاس ورغلل له هغوی نه علي (رضي الله عنه) پوښتنه وکړه چې تاسې زما په باره کې څه عقیده لرئ، هغوی هماغه د الوهيت يعنې ربوبيت صفات بيان کړل نو علي (رضي الله عنه) هغوی اور ته واچول علي (رضي الله عنه) څه وخت بعد کوفې ته لاړو.

البحففي (رضي الله عنه) فرمايې، چې زه خبر شوم چې علي (رضي الله عنه) دلته راغلی نوزه ورغلم او د جمعې ورځ وه؛ نو ما ترې واوريډل چې ويې فرمايل، چې له رسول الله (صلى الله عليه وسلم) نه بعد بهتر خلک ابوبکر (رضي الله عنه) او عمر (رضي الله عنه) دي له خطبې وروسته ما ترې پوښتنه وکړه چې ابن الاسود خو وايې چې ته په دواړو خليفگانو لعنت وايې؛ نو، علي (رضي الله عنه) وفرمايل نعوذ بالله زه د ابن الاسود خبيث د خبرو نه پناه غواړم بيا يې وفرمايل چې ما ته يې حاضر

کړئ، خو عبد الله ابن سبا له هغې ځايه بصرې ته تېښتيدلی وه کله چې هلته ورپسې ورغې، بيا يې بصره کې پټ دعوت چلولو چې لږ ملگري يې پيدا کړل نو هغوی يې هلته پرېښودل بېرته يمن نه لاړو، هلته يې څه موده دغه زهرجنه عقیده خپره کړه او له هغې ځايه شام ته لاړو، شام کې امير معاويه (رضي الله عنه) حاکم وو هغه چې ورباندې خبر شو د نيولو حکم يې وکړو خو ابن سبا له هغه ځايه په تېښته کامياب شو او مصر ته لاړو مصر د ده د عقيدې خپرولو لپاره مناسب ځای وو ځکه چې هلته د يهودو بيخ او بنياد مضبوط وو، هلته يې ډير دعوت وچلولو چې له هغې ځايه يې يو لښکر د عثمان (رضي الله عنه) د وژلو لپاره جوړ کړ، تر هغې چې لاره کې نور قبایل هم ورسره ملگري شول چې مدينې منورې ته راوړسيدل نو ټول (2۰۰) جنگيالي ورسره ملگري شول او مدينه منوره کې يې عثمان (رضي الله عنه) په کور کې (4۰) ورځې کلاند کړی وه.

د عثمان رضي الله عنه د سيرت مبارک (۲۲) برخه:

د عثمان (رضي الله عنه) خوار جو باغيانو او دوکه شويو مسلمانانو ته خبر داری.

د ابولیلی کندي (رضي الله عنه) نه روايت دی چې زه عثمان (رضي الله عنه) ته د خوار جو سره دمقابلې کولو د اجازت غوښتلو لپاره ورغلم نو زه هلته وم چې عثمان (رضي الله عنه) هغوی ته د کړکۍ نه سرور ښکاره کړ او ورته يې وويل، ای خلکو ما مه وژمئ زما قتل تاسو ته نه دی روا قسم په الله (جل جلاله) که زه تاسو ووژلم او بيا د يو بل د وژلو رواج موجود کړ؛ نو له دې وروسته به کله هم په اتفاق نه شی او نه به يو ځای لمونځ وکړئ او نه به بيا تاسو ته دغسې فتحې نصيب شي او نه به يو اتفاق او اتحاد جهاد وکړئ، بيا يې د دواړو لاسو گوتې يو بل کې تېسلي او ويې ويل، تاسو به دغسې د يو بل سره په خپلو منځو کې په جنگ اخته شی او د بنمن به مو ارام ژوند تيروي، تاسو د دنيا وي گټو لپاره يو مسلمان مه وژنئ بيا يې د سورت هود دا ايات تلاوت کړ.

بسم الله الرحمن الرحيم، يَا قَوْمِ لَا يُجْرِمَنَّكُمْ شِقَاقِي. الخ

ترجمه: ای قومه زما ضد او عداوت دې تاسو ته د دې نشي چې تاسو باندې داسې مصيبتونه نازل شي لکه د نوح قوم، د هود قوم او صالح قوم. او دلوط د قوم خبر هم لری نه دی تاسې ټول ترې خبر یاست، بيا يې عبد الله بن سلام (رضي الله عنه) ته څوک ولېږلو چې ستا څه خیال دی ما ته څه کول پکار دی، ځکه چې هغه د تورات عالم وو او تورات کې داسې ټولې خبرې ليکلې وې نو هغه ورته جواب راوېږلو چې صبر وکړه جنگ کول اختيار نکړې که دوی تا شهيد کړي نو د قيامت په ورځ به تاسره دليل وي او دوی به الله (جل جلاله) راوښي.

د مغیره ابن شعبه (رضي الله عنه) نه روايت دی چې زه عثمان (رضي الله عنه) ته ورغلم ما ورته وويل، چې زه تا ته درې خبرې مخې ته کوم، ته بايد ورباندې عمل وکړې.

اول: ته بايد په هغه دروازه ووځې چې کومه باندې باغيان نشته او ځان مکې مکرمې ته ورسوي دوی به هلته تا هېڅکله ونه وژني او حرم شريف د حرمت خیال به وکړي.

دوهم: ته بايد شام ته لاړ شي هلته امير معاويه (رضي الله عنه) دى هغه ستاد تره خوى دى او تا حاكم مقرر كړى دى او هغه بڼه مضبوط دى هغه به تا په امن كړي.

دويم: ته زموږ امام او خليفه يې تاسره اكثر مسلمانان او تكړه صحابه كرام دي لكه زبير بن عوام (رضي الله عنه)، حسن ابن علي (رضي الله عنه)، عبدالله ابن عمر (رضي الله عنه) او نور (700) تنه اوس تاسره دلته موجود دي؛ نو ته موږ ته د جنگ كولو حكم وكړه الله (جل جلاله) د حق ملگرى دى او حق به بريالى شي او دوى خوارج به له مدينې وباسو او ته به په امن كې شي، په الله (جل جلاله) قسم چې تا ته د دوى سره جنگ كول روا دي نو مغيره بن شعبه (رضي الله عنه) فرمايې، چې عثمان (رضي الله عنه) راته داسې جواب راكړ.

ته چې وايې، مكې معظمې ته لاړ شه نو ما له رسول الله (صلى الله عليه وسلم) نه اوريدلي چې هر چا مكه مكرمه كې وينې توى كړې او يا يې سبب شو نو د قيامت په ورځ به د ټولې دنيا د قتلونو نيمايي عذاب ورباندې وي او زه نه غواړم چې د داسې فتنې سبب شم، ځكه دغه باغيان او خوارج او د ابن سبا يهودي پيروان هېڅ دين نلري دوى د نفس او خواهش تابعدار دى.

او دوهم دا چې زه شام ته امير معاويه ته ورشم نو دا خبره صحيح ده چې زه به هلته په امن شم خو خوارج به هلته ضرور راځي او خپل منځي جگړې به شروع كېږي او زما په سبب به د مسلمانانو بېخايه وينې توى شي او گناه به بيا هم زما په غاړه وي بله دا چې زه دا نه خوښوم چې د خپل حبيب رسول (صلى الله عليه وسلم) نه او د هجرت د مقام نه لرې و او سپرم، زه مرگ خوښوم خو د خپل حبيب (صلى الله عليه وسلم) نه لرې نه.

درېم دا چې زه تاسو ته د جنگ كولو امر دركړم نو دې يهودو او خوارجو سره هغه كسان ملگري دي چې كلیمه وايې؛ خو غوليدلي دي زما د مرتد كيدلو دروغجن شعار ورته ويل شوي دي د اهل بيتو د دروغجنې مينې خبرو دو كه كړي ماته دغه خلكو كې مسلمان او كافر نه معلومېږي نو ځكه زه نشم كولاى چې د دوى په سبب يوه كلیمه ويونكى مړ كړم.

د ابو هريره (رضي الله عنه) نه روايت دى چې زه د عثمان (رضي الله عنه) د محاصرې په وخت كې عثمان (رضي الله عنه) ته ورغلم ما ورته وويل، باغيان او خوارج ستا دروازه كې ولاړ دي په الله (جل جلاله) قسم چې دوى سره جنگ كول روا دي ته موږ ته امر وكړه چې ورسره وجنگېږو؛ نو عثمان (رضي الله عنه) راته وويل ايا ته غواړې چې ما د خپل منځي جگړو لپاره سبب وگرځوي، قسم په الله (جل جلاله) چې ما د رسول الله (صلى الله عليه وسلم) نه اوريدلي، چې ويې فرمايل څوك چې د خپل منځي جگړو سبب شو د قيامت په ورځ به د ټولو وژل شوو گناه كې شريك وي.

ابو هريره (رضي الله عنه) فرمايې چې د عثمان (رضي الله عنه) د دې خبرو وروسته زه كور ته لاړم قرار كور كې كيناستم بيا مې د هېچا ملگرتيا ونكړه^o.

^o البداية والنهاية جلد 7 صفحه 210، حكاية الصحابة فصل خلفاء الراشدين ج اول:

د عثمان رضي الله عنه د سيرت مبارک (۲۳) برخه:

د محاصرې جاري والی او د صحابه کرامو رضي الله عنهم رايې.

« د عبد الله ابن زبير (رضي الله عنه) نه روايت دی چې زه د عثمان (رضي الله عنه) سره د ده په کور کې وم نو ما عثمان (رضي الله عنه) ته وويل، چې تاسره دلته څه تکره ځوانان شته چې که د څوارجو او ناپوهانو مقابلې ته ووځي نو الله (جل جلاله) به يې ضرور کاميابوي ځکه چې ته په حقه يې ته موږ ته اجازه وکړه چې جنگ ورسره وکړو نو عثمان (رضي الله عنه) راته وفرمايل زه تا ته په الله (جل جلاله) له) قسم درکوم چې داسې ونکړې او ما د خپل منځي جگړو سبب و نه گرځوي زه نه غواړم چې يو داسې طريقه رامنځته کړم چې په هغې کې د کوم مسلمان وينه توی شي.

« بل روايت کې دي چې عبد الله بن زبير (رضي الله عنه) ورته وفرمايل امير المؤمنينه قسم دی چې تا ته اوس د دې باغيانو وژل روا دي نو عثمان (رضي الله عنه) وويل نه نه داسې نکوم دوی سره دوکه شوی او کمزوري مسلمانان دي زه هغه نشم پيژندلای نو ولی يې وينه توی کړم.

« د عبد الله ابن عامر (رضي الله عنه) نه روايت دی، چې ماله عثمان (رضي الله عنه) واوريدل چې ويې فرمايل زما په نزد غوره هغه څوک دی چې خپله توره د خپل منځي جگړو نه راحصاره کړي او څوک و نه وژني.

« ابن سيرين (رح) فرمايې چې زيد ابن ثابت (رضي الله عنه) عثمان رضي الله عنه ته راغی او ورته يې وفرمايل چې د انصارو صحابه کرامو رضي الله عنهم د ځوانانو يو ټولی دروازه کې ولاړ دي که ته اجازه ورکړې نو ستا په دفاع کې به و جنگېږي او دغه خبره يې څو واره تکرار کړه او ورته يې وويل، تاسره دلته هم عبد الله ابن عمر (رضي الله عنه)، عبد الله بن زبير (رضي الله عنه) او حسن بن علي (رضي الله عنه) شته او (700) کسان لری امر وکړه چې څوارجو او باغيانو سره و جنگېږي؛ خو عثمان (رضي الله عنه) ورته وويل، نه زه دا کار نشم کولای زه د مسلمانانو وژنه نشم کولای.

« عبد الله بن ساعده (رضي الله عنه) نه روايت دی سعيد ابن عاص رضي الله عنه عثمان رضي الله عنه ته راغی چې دغه باغيان دروازه کې موجود دي موږ په تيرولو، نېزې راته پرځوي، ډېر صحابه يې زخميان کړل او ته اجازه نه ورکوي چې ورسره و جنگېږي، نو عثمان (رضي الله عنه) ورته وويل زه پوهېږم که جنگ شروع کړم، الله (جل جلاله) به ما ته فتحه را کړي؛ خو زه نه غواړم مسلمانان خپل منځي جگړو کې ښکېل شي.

کله چې سعيد ابن عاص (رضي الله عنه) دغه خبره واوريدله نو ويې ويل قسم په الله (جل جلاله) چې بيا زه لتانه مشوره و نه غواړم بهر ووتو او په څوارجو يې حمله وکړه ډير يې مړه کړل اخري يې سر په تورو ولېږدو او شهيد شو.

« عمر ابن سعد (رضي الله عنه) د خپل پلار نه روايت کوي چې زما ورور عامر ابن سعد (رضي الله عنه) ورته راغی او ورته يې وويل، پلار جانه خلک جنگ ته تيار دي عثمان (رضي الله عنه) محاصره دی او ته قرار کور کې ناست يې، ته زموږ په شان توره وهونکي ځامن لري او خپله هم يو تکره پهلوان يې ولي نه وځي؟

نو سعد (رضي الله عنه) وويل، بچيه زه لتانه بنه پوهېږم ايا ته غواړې چې ما خپل منځي جگړې ته وړ داخل کړې زه پوهېږم چې د خوارجو او يهودو وژل روا دي؛ خو ناپوهه مسلمان قوم پرستان هم ورسره دي زه به مسلمان له کافره څنگه جلا کوم بيا يې ورته وفرمايل، زويه قسم په الله (جل جلاله) زه به تر هغې ونه جنگېږم چې تر څو مې داسې توره لاس ته نه وي راغلي چې دوه سترگې ولري، ژبه ولري او دوه شونډې ولري، چې زه يې په کافر، يهودي او يا خوارج پورته کړم نو ويې پېژني او راته ووايې وهه يې کافر دی، يهودي دی او خوارج دی او زه شپږ ترې تير کړم او سرتري غوڅ کړم او توره کار پرې وکړي او که په مسلمان يې پورته کړم نو توره يې وپېژني چې مسلمان دی او راته ووايې مه يې وهه چې مړ يې نکړي مسلمان دی، بيا سعد وفرمايل چې ما له رسول الله (صلى الله عليه وسلم) نه اوريدلي چې دغسې دفتني په وخت هغه څوک بهتر دی چې کور کې کيني او شخصي او خپل منځي جگړې ونکړي.

د عثمان رضي الله عنه د سيرت (۲۴) برخه:

عثمان (رضي الله عنه) ولي له خلافته استعفا نه ورکوله؟

د عثمان (رضي الله عنه) فضيلت.

د عثمان (رضي الله عنه) شهادت.

• د طلحه بن عبيد الله (رضي الله عنه) نه روايت دی چې رسول الله (صلى الله عليه وسلم) وفرمايل، د هر چا يو نژدی ملگری وي، زما د جنت ملگری عثمان (رضي الله عنه) دی.

• د حسنينو (رضي الله عنهم) او عبد الله بن زبير (رضي الله عنه) نه روايت دی چې مور د عثمان (رضي الله عنه) سره د ده په کور کې وو؛ نو چې کله اخري ورځې شوې مور ورته وويل چې اجازت راکړه چې مور د خوارجو سره و جنگېږو نو عثمان (رضي الله عنه) راته وفرمايل که تاسو نه خفه کېږئ خپلو کورو ته لاړ شئ بيا يې دروازه راته خلاصه کړه او مور خپلو کورو ته لاړو.

• حسن (رضي الله عنه) فرمايې، چې ما خپل والد علي (رضي الله عنه) ته وويل، چې عثمان (رضي الله عنه) محاصره دی او ته قرار ناست يې نو هغه راته وويل، چې زه پوهېږم عثمان (رضي الله عنه) جنگ او وينه تويول نه غواړي نو ځکه کور کې ناست يم.

د عثمان (رضي الله عنه) نه چې کومو خلکو د خلافت پرېښودو غوښتنه کوله اکثره خوارج او يهود وو او ډير لږ ناپوهه قوم پرست مسلمانان ورسره وو کوم جليل القدر صحابي ترې غوښتنه نوه کړې، بل دا چې عايشه (رضي الله عنه) فرمايې چې ما عثمان (رضي الله عنه) ته وويل ته دغه خوارجو سره جنگ ولی نه کوې؟ نو هغه راته وويل چې ستا په کور کې چې ما سره رسول الله (صلى الله عليه وسلم) پتې خبرې وکړې او بيا يې عهد او قول را څخه واخيست نو هغه همدا خبرې وې ما ته رسول الله

¹ اخرج البدايه والنهاية، جلد 7 صفحه 282، و اخرج ابونعيم فى الحلية جلد 1 صفحه 94، وايضاً راوه طبرانى مثل ذلك، والهيثمي جلد 7 صفحه 299، وعن ابن سيرين مثله.

(صلى الله عليه وسلم) وفرمايل چې تاته به خلك يو كميس درواغوندي پام كوه چې بېرته يې تر مرگه لرې نكړې، نو هغه كميس همدا خلافت دى.

بل دا چې رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ماته د صبر كولو ويلى وو او د خوارجو سره په دې خاطر د جنگ نه منع كړى يم چې ناپوهه مسلمانان ورسره ملگري دي نو ماته د داسې خلكو وژل ناروا دي چې كلمه وايې ځكه چې د جنگ په وخت خوارج او مسلمان پيژندل مشكل دي.

❖ د ذالحيې مباركه مياشت وه او زياتره صحابه كرام حج ته لاړل، هغوى فكر كاوه چې د عثمان (رضي الله عنه) محاصره به نوره هم اوږده شي؛ نو ځكه حج ته لاړل دلته مدينه منوره كې عبد الله ابن سباد ملگرو سره د عثمان (رضي الله عنه) د كور دروازه وسوځوله او د سهار د لمونځ نه بعد عثمان (رضي الله عنه) د قران كريم تلاوت كولو چې يهودي خوارج د عثمان (رضي الله عنه) كور ته دننه شول او په عثمان (رضي الله عنه) اول گزار ابن سبا يهودي و كړو چې وينه مباركه يې د قران كريم په دې آيات مبارك ورتويه شوه،

{فَسَيَكْفِيكَهُمُ اللَّهُ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ}

ترجمه: زړ دى چې چې الله به ستا لپاره كافي شي د دوى نه او الله اوريدونكى او پوهه دى.

يهودي خوارجو عثمان (رضي الله عنه) شهيد كړ او نورو مسلمانانو ته يې د فتنې دروازه خلاصه كړه د شيعه گانو د عقيدې موسس عبداله ابن سبا د عثمان (رضي الله عنه) په شهيد كولو د يوې داسې عقيدې دروازه پرانيسته چې تر قيامته به مسلمانانو ته د دوى اضرار له يهودو او نصاراو زيات وي، څومره مشكلات چې شيعه گانو د اسلام په تاريخ اهل بيتو ته پيدا كړي هيڅ له دې زياته بېلگه يې بله نشته.

❖ خوارجو عثمان (رضي الله عنه) شهيد كړ خو د عثمان (رضي الله عنه) اخلاق، حيا، سخاوت، بهادري او فتوحات ژوندي دي، د عثمان (رضي الله عنه) د قران كريم ترتيب او جمع كولو خدمات تر قيامته ژوندي دي؟

د عثمان رضي الله عنه د سيرت (۲۵) او اخري برخه:

د عثمان (رضي الله عنه) د خلافت دوران كې د مختلفو ملكونو فتحه كيدل.

د افغانستان فتحه:

عثمان (رضي الله عنه) حذيفه ابن يمان د عبد الله بن عامر (رضي الله عنه) تر قوماندې لاندې د اذربايجان ته ولېږلو له فتحې څخه څه وخت بعد حذيفه ابن يمان (رضي الله عنه) ارمنيا ته مخه كړه هغه هلته په جگړه بوخت شو د اذربايجان خلكو بيا شورش وكړو؛ نو حذيفه ابن يمان (رضي الله عنه) وليد بن عقبه (رضي الله عنه) هلته ولېږلو او د اذربايجان د خلكو شورش يې ناكام كړ له هغې ځايه بېرته د مدينې منورې په طرف روان شو لاره كې ورته د امير المؤمنين عثمان (رضي الله عنه) ليك ورسيدو، چې شام ته د امير معاويه (رضي الله عنه) د كومك لپاره مجاهد بن ولېږي ځكه چې

مسنند امام احمد باب فضائل عثمان، الاستيعاب ج 2، حلية الاولياء 4 باب العشرة مبشرة:

شام د عمر (رضي الله عنه) په وخت کې فتحه شوی وو؛ خود عبد الله ابن سبا خوارجو وخت په وخت شور شونه کول نو وليد بن عقبه (رضي الله عنه) د شام طرف ته (8000) اته زره مجاهدين ولېږل، چې هغوی د خوارجو هغه شورش او بغاوت ختم کړي.

بل خوا عبد الله بن عامر (رضي الله عنه) چې د عراق د بصري والي وو له هغې ځايه اخنف بن قيس (رضي الله عنه) د خراسان طرف ته راوېږلو ځکه عبد الله بن عامر (رضي الله عنه) د عمر (رضي الله عنه) د خلافت په وخت کې د خراسان لږې برخې نيولې وې چې بيرته يې له لاسه وتلې وې، نو اخنف بن قيس ترکستان، ايران او نور ځايونه فتحه کړل او قندهار ته يې عاصم ابن عاصم التميمي (رضي الله عنه) راوېږلو چې د قندهار خلکو ورسره شديد مقاومت وکړ، ډير تلفات يې ورواړول خو اخر د عاصم (رضي الله عنه) لښکر قندهار فتحه کړ.

بيا پخپله خراسان ته راغی او د جنگ قوماندانده يې اخنف بن قيس (رضي الله عنه) ته ورکړه هغه د اوسني افغانستان زياتره برخې ونيولې لکه کابل، غزني او زابل خو څه وخت وروسته دغه خلکو بغاوت وکړ او دا ځايونه د مسلمانانو له لاسه ووتل، له بل خوا عبد الله بن عامر التميمي (رضي الله عنه) پخپله جوزجان، تالقان او فارياب ونيول دغه جگړه کې ډيرش زره (۳0000) مجاهدينو برخه اخیستې وه.

ربيع بن زياد الحارثي (رضي الله عنه) هم عبد الله بن عامر (رضي الله عنه) قوماندان وو زرنج او ورسره علاقې يې فتحه کړې او عبد الرحمن بن سمرة (رضي الله عنه) يې کابل طرف ته راوېږلو؛ خود کابل خلکو د مسلمانانو پر وړاندې ډير شديد مقاومت وکړ او د عبد الرحمن بن سمرة (رضي الله عنه) مجاهدين يې ښار ته د ننوتلو څخه منع کړل؛ خو مسلمانانو د کابل ښار تر ډيره وخته محاصره کړې و ساتلو اخر د کابل اوسيدونکي تنگ شول او مجاهدين يې کابل ته پرېښودل په داسې حال کې چې د مجاهدينو منجنیقونو د کابل زياته برخه ويجاړه کړې وه.

عبد الله بن عامر التميمي (رضي الله عنه) بيرته بصري ته لاړ او اقرع بن حابس (رضي الله عنه) يې دلته امير وټاکلو اقرع ابن حابس (رضي الله عنه) جوزجان ته لاړو چې جوزجانيانو بيا بغاوت کړې وو هغه هلته مصروف شو دلته کابل، غزني او زابل کې بيا بغاوت وشو چې د اوسني افغانستان زياتره برخې بيا د مسلمانانو له لاسه ووتلې او هر ځای مقاومتونه شروع شول بل طرف ته هغه مجاهدين چې د قبرص د فتحې لپاره تللي وو له سخت مقاومت سره مخ شوي وو، هلته امير معاويه (رضي الله عنه) د عثمان (رضي الله عنه) په امر يو بحري فوځ جوړ کړ چې په اسلام کې اولنی سمندري فوځ وو او عبد الله ابن قيس (رضي الله عنه) چې د سمندرونو ماهر وو د امير معاويه (رضي الله عنه) لخوا مشر وټاکل شو او عبد الله ابن عامر التميمي (رضي الله عنه) سپه سالار کړو هغه پنځه سوه جنگي بيړې تيارې کړې او په سمندر کې يې د قبرص په طرف روانې کړې، دې غزا ته ذات السواري وايي ځکه چې دغه ټولې کشتۍ له خلکو ډکې وې نو چې کله د سمندر منځ ته ورسيدل نو هلته د روم عسکرو هم د دوی مخنيوي ته اته سوه بيړې راستولې وې او دوی يو بل سره مخامخ شول.

مسلمانانو ورباندي غشي ويشتل شروع كړل؛ خو غشي هغوی ته و نه رسيدل نو عبد الله ابن قيس (رضي الله عنه) مجاهدينو ته امر وکړ، چې د الله په توکل خپلې کشتۍ بالکل د روم د فوځ کشتيو ته ورسوي، چې لاس په لاس جنگ ورسره وکړو.

همغه وو چې مسلمان فوځ خپلې کشتۍ د هغوي له کشتيو سره نژدې کړې او په يوبل يې د غشو ويشتل شروع کړل.

چې اخر کې د روم فوځ هغه کشتۍ چې د مسلمانانو کشتيو سره يې تړلې نوې وتبستولې او پاتې کشتۍ مجاهدينو غنيمت کړې او له سمندر ته تير شول او قبرص يې فتحه کړ.

د قبرص د فتحې وروسته د مجاهدينو مخه د ايران مجوسيانو طرفته شوه او سليمان الباهلي (رضي الله عنه) د ايران لپاره سپه سالار غوره شو چې لږ وخت کې يې ايران مکمل فتحه کړ بل طرفته افريقايي هيوادونه لکه تونس و غيره هم فتحه شول؛ خو عبد الله ابن عامر (رضي الله عنه) تر ټولو زيات د عثمان (رضي الله عنه) شهادت او د خراسان د ټولې خاورې له لاسه وتلو زيات پريشانه کړي وو، نو فيصله يې وکړه چې اول به ترکيه فتحه کړي او بيا به د افغانستان شمال طرف گاونډي هيوادونو او بيا به له هغه ځايه د ټولو ملکونو مشترکه فوځ جوړ کړي ځکه چې د افغانستان مختلفې برخې څو څو ځله فتحه شوي؛ خو مسلمانانو ونشو ساتلای، دا ځکه چې د افغانستان خلک ډير بهادر او ميري وو.

له بلې خوا چې د اسيا زړه ورته ويل کېږي هم اسانه کار نه وو، ځکه چې له سمندر لري غرنی هيواد دی، لوی دښتې او صحراگانې لري لورې ژورې لري، له دوی غير بل څوک دغه هيواد نه شي ساتلی او د اسيا د ټولو هيوادونو فتحې هم له دې هيواده ناشونې وي، نو مسلمانانو اول شمالي گاونډي ملکونه فتحه کړل او بيا يې د افغانستان د نيولو او فتحه کولو پروگرام جوړ کړ.

خو د افغانستان خلک هم ناخبره نه وو او د مسلمانانو بې ساري فتوحاتو ورخطاکري وو او څو ځله په افغانستان حملې او دواړو طرفونو ته تلفاتو يې هم ذهن کې وو نو قومي مشرانو د خپلو عناناتو مطابق يوه لويه جرگه راوغوښته او مشوره يې وکړه چې يو قوي وفد مسلمانانو ته وروليږي، چې هغوی سره خبرې وکړي او د يو داسې جنگ چې هېڅ سرحد نلري، نوله پوهه کسانو يې وېد چې د رواياتو مطابق پنځه کسان وو، عبد الله عامر (رضي الله عنه) اخنف بن قيس (رضي الله عنه) او سليمان الحارثي (رضي الله عنه) ته وروليږي.

عبد الله بن عامر (رضي الله عنه) چې يو تکړه، پوه او عالم شخصيت وو دغه وفد سره ډيره نرمه لهجه، ښه اخلاق او نبوي اصولو باندي برابره معامله وکړه، دوی يې د مجوسي او زردشتي دين نه اسلام ته راوبلل او توحيد يې ورته وړاندې کړو، چې د دغه وفد ټول مشران په خپله خوښه قانع شول چې دغه د اسلام دين برحق دی، دوی د دين د زده کړې لپاره څو ورځې تيرې کړې او بيرته واپس راستانه شول.

او بيا يې د ټول افغانستان نه مشران راجمع کړل او د مسلمانانو د دين خوبي او ښېگنې يې ورته بيان کړې د هغوی اخلاق او اعمالو په باره کې يې ورته معلومات ورکړل؛ خو دې مشرانو يو ځل بياتري وغوښتل چې تاسې بيا لار شئ او ورته ووايې چې موږ ته څو عالمان راوېږئ چې هغوی دغه

نبي ليدلى وي ترڅو چې زموږ يقين پوخ شي هغوى دوهم ځل مسلمانانو ته ورغلل او هغوى يو څو صحابه كرام ورسره راو لېږل چې د هغوى د څو ورځو دعوت په برکت د افغانستان ټول وگړي چې چا په زور نه شو مسلمان كولاى په خپله خوښه مسلمانان شول له دې وروسته عبداللّٰه بن عامر (رضي الله عنه) په خپله خوښه افغانستان ته راغى او د دغه ځاى د خلكو ايمانداري، بهادري، غيرت او ميلمه پالنې زيات خوشحال كړ او له دې ځايه بېرته تگ يې خوښ نه شو، تردې چې د يو روايت مطابق جوزجان كې وفات او همدلته خاورو ته وسپارل شو.

په همدې طريقه هغه افغانستان چې په زرگونو فوځ او عسكرو چا تسليم نكړاى شو په خپله خوښه يې اسلام قبول كړ.

چې د ډيرو هغه صحابه كرامو وړاندوينه رښتيا شوه چې د افغانستان خلك په اسانه نه شي مسلمانيدلاى خو كه يو ځل مسلمانان شول تر قيامته به يې څوكم له دين و نه گرځوي!

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**